

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 27. (87.) ÉVF. • 12. SZÁM • 2017. DECEMBER • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Mennyből az angyal...

● Hogy vártuk, Isten, hogy vártuk: a foszlós kalács illatát, a hóhulásban szikrázó csillagokat, a zizegő ajándékpapírt, a meleg gyertyafényt, szeretteink boldog tekintetét, a pompás karácsonyfát, a karácsonyi dalokat a kántálók ajkán.

Úgy ki van éhezve lelkünk a csodára, a melegségre, a szeretetre, úgy meg vagyunk hajszolva és fáradva, Uram, hogy alig-alig bírtunk megérkezni az adventi útra. Jártányi erőt sikerült megmenteni a hétköz-

napokból. Úgy elgyötörtek saját dolgaink, amire előszeretettel mondjuk, hogy az élet.

De a betlehemi jászol sugárzásában szívünkbe dobban a vágy: jobban, igazabban szeretnénk élni a Te segítségével. A betlehemi pásztorok lelkületével indulunk az ünnepbe, az új évbe, az életbe, a háromkirályok bölcsességével tekintünk szét, s a kicsi, égszemű gyermek tisztaságát hordozzuk magunkban és ismerjük fel másokban.

Áldott ünnepeket!

A tartalomból:

Karácsony felé

4

A születés létigéi

5

„Ne várj nagy dolgot életedbe, kis hópelyhek az örömek...”

10

Ahol tartasz

12

Ürmösi lelkészszentelő zsinat

21

„Menjünk el Betlehembe, és nézzük meg azt, ami ott történt...” (Lk 2,15b)

EGYHÁZUNK HÍREI

● **Október 30-án 28 Kolozsváron** szolgáló protestáns (református, unitárius és evangélikus) lelkész vett úrvacsorát a Dávid Ferenc-kehelyből a Protestáns Teológiai Intézet imatermében. Tudomásunk szerint ez az első ilyen **közös úrvacsorai alkalom** az erdélyi protestantizmus történetében.

● **November 5-én aranyosszéki unitáriusok és reformátusok ünnepeltek együtt a reformáció 500. évfordulóján a kercsedi református templomban.**

Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot Fehér Attila evangélikus esperes végezte. Gudor Kund Botond, a nagyenyedi református egyházmegye esperese a reformáció történetét vázolta előadásában. Az ünnepség végén Oláh Mátyás helyi lelkész jubileumi oklevelet adott át a kercsedi és bágyoni református presbitereknek.

● **November 10–11-én a Püspöki Vizitáció látogatta meg a Székelyszentmihályi Unitárius Egyházközséget.** A Vizitáció tagjai pénteken 13 órától ellátogattak a hidegassói birtokra, majd a délután folyamán az egyházközségben folytatták a vizsgálatot. Szombaton a 11 órától kezdődő ünnepi istentiszteletet Bálint Benczédi Ferenc püspök és Lőrinczi Lajos esperes tartották. A Vizitáció tagjai a közgyűlés keretében számoltak be a tapasztalatakról és foglalmazták meg tanácsaikat.

● **A Polgárok Háza Kárpát-medencei, az erdélyi unitárius közösségek népművészetét bemutató Magyar Népművészet sorozatának őszi évadában november 10-én, 18 órától a Szent László-freskós, rováslelkészes templomáról híres Homoródkarácsonyfalva** mutatkozott be. A Dungó Kulturális Egyesület a gyermeklakodalmat ismertette, mely a hagyományos lakodalmi szokások átörökítése mellett közös szórakozást kínál gyermeknek és felnőttnek. Köszöntőt mondott Benedek Mihály unitárius lelkész, a telepü-

lést, a lakodalmast és a helyi ízeket Balácsi Ildikó, Benedek Enikő és Benedek Ágnes ismertette, muzsikált Sorbán Attila és Kásás Zsombor, énekelt Orbán Henrietta.

● **Székelykeresztúri Egyházkör**
Október 7-én a szentábrahádi, október 19–21. között a kissolymosi, október 26-án a bencédi, november 4-én a siménfalvi egyházközség közmunkával javításokat végzett a lelkészi lak tetőszerkezetén.

Október 19-én köszöntötték Csekefálván a ReforMaraton 500 elnevezésű maraton képviselőit, akik Luther Márton 95 tételét hozták el az unitárius és a református templomba. Október 1-jén indult útjára a ReforMaraton 500, a szervezők és a csatlakozók október 31-éig 500 protestáns templom falára, kapujára helyezték ki Luther Márton 95 tételét.

November 2-án a szentábrahádi egyházközség élelmiszereket adományozott a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon javára.

November 13–16. között került sor a Budapest V. kerület és testvértelepülései lelkészeinek éves ökumenikus lelkésztalálkozójára. Gyergyószentmiklós, Torockó és Énlaka testvértelepüléseit az unitárius lelkészek is képviselték.

Egyházköri hírek

● **Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör**

A Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezete november 9-én Sepsikőröspatakon tartotta tisztújító közgyűlését 29 munkatárs jelenlétében. A közgyűlés választottai: Gazdag Ildikó (elnök), Török István (alelnök), Pájer György Szabolcs, Demeter Zoltán Béla, Buzogány-Csoma István, Bartha Alpár és Biró Attila (további elnökségi tagok), a közgyűlés megerősítette tisztségében Nagy Beatrice pénzügyi felügyelőt.

● **Kolozs-Tordai Egyházkör**

Október 20-án a torockói Duna-házban került sor a Rendhagyó történelemórák Torockón sorozat kiadójának kiadására. Kovács Sándor egy-

háztörténész *Reformáció 500* címmel tartott előadást.

Október 31-én a Kolozsvári Magyar Operában szervezték meg a reformáció 500 éves évfordulója alkalmából szervezett kiállítás-megnyitót és gálaestet. A Dési, Koltaszegi, Kolozsvári, Tordai Református Egyházmegye, valamint a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör és a Kolozsvári Evangélikus-Lutheránus Egyházmegye közös rendezvénye telt ház előtt zajlott.

18 órakor az *500 – 50 – 5. Református templomok Erdélyben* című kötetet ismertette Kató Béla református püspök, majd Keszeg Vilmos néprajzkutató megnyitotta a *Protestáns egyházmegyei Kolozs megyében* című kiállítást, Szurovszky Katalin, Magyarország kolozsvári Főkonzulátusának konzulja pedig a *SOLI DEO GLORIA – A magyar reformáció öt évszázada* című kiállítást.

19 órakor Kerékgyártó Imola és Fülöp Júlia műsorvezetők megnyitották az ünnepi gálát. Köszöntőt mondott Bibza Gábor esperes, ötletgazda, Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspöke, Fehér Attila, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház főtanácsosa és esperese, Mile Lajos főkonzul, Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, aki egyháza nevében bocsánatot kért az unitáriusoktól a hajdani erőszakos hittérítésekért.

Felhívás a Közlöny előfizetésére

Felhívjuk kedves Olvasóink figyelmét, hogy a 2018-as esztendőben lapunk ára 2,50 lejbe kerül szabadárusításban és előfizetésben egyaránt.

Az előfizetés tehát nem szűnik meg, továbbra is élvezhető annak előnye, az egyszeri kifizetéssel biztosított egész esztendő lapszámérkezés. Lapunkra a lelkészi hivataloknál lehet továbbra is előfizetni, az egyéves előfizetés ára 30 lej.

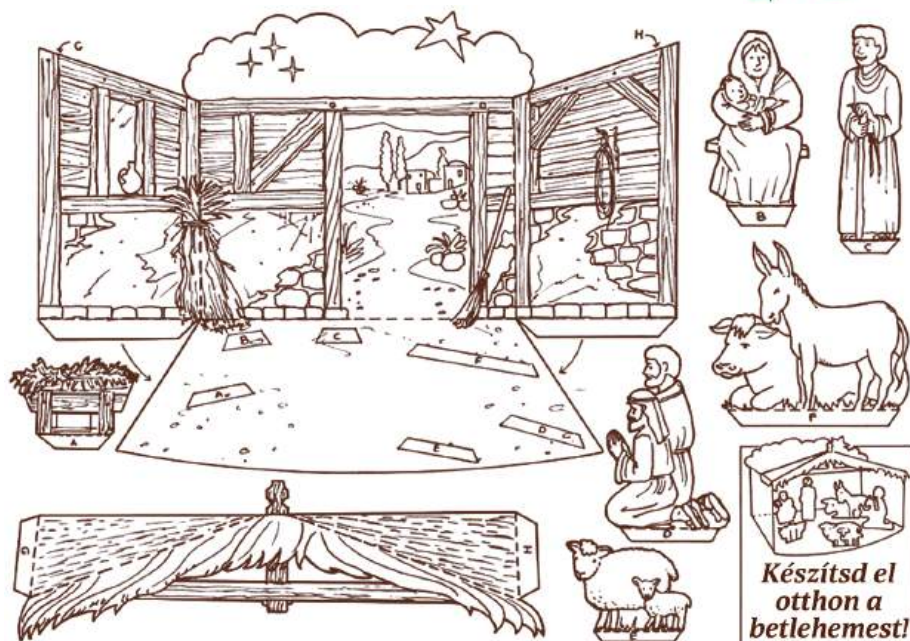
Kedves Barangolók!

Azt hiszem, nyugodt lélekkel kijelenthetjük, hogy barangolásunk legszebb időszakához érkezünk. Miért a legszebb és miért csak időszakos? Könnyen magyarázatot találhatunk rá, ha a naptárra nézünk. December negyedik vasárnapján piros betűkkel ékeskedik egy kétjegyű szám. De mielőtt elérkeznénk addig a napig, minden napot más és más színnel jelölhetnénk. Adventi útnak nevezzük ezt az időszakot, amelyen barangolásunk nem könnyű feladat. Vasárnapról vasárnapra egy-egy állomásunkon szemügyre vesszük, vajon azon a bizonyos napon rátalálunk-e karácsonyra, és vajon karácsony üzenete ránk talál-e? A barangoló, aki Isten országában lépdel minden nap, jól tudja ezt. Várakozás, amelyben apró lépéseket tehetünk meg azért, hogy szeretteinknek és önmagunknak is örömet okozzunk.

Csak egy példával szemléltetve: napi egy ölelésre szüksége van mindenkinek, miért ne tehetnénk meg ezt a várakozás időszakában? Napi egy ölelés, hiszen tudjuk, hogy mindenki erre vágyik. Egy lépés előre, hogy karácsony napján végre megérkezessünk a kisdéd bölcsőjéhez, és ha ott vagyunk, akkor meghallhassuk az angyali szót:

„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.”

Áldott karácsonyi ünnepeket és boldog új évet!

Bibliai Hírek

A legpontosabb forrásokból dolgozunk

Ára: két hal

Megszületett

Hallottatok Augustus császár új rendeletéről? Lukács evangélista szerint a császár elrendelte, hogy írják össze a föld népeinek számát. A hír bizonyosságáról az is tanúskodik, hogy egy galileai férfi, akit Józsefnek hívtak, feleségével, Máriával együtt Betlehembe sietett, hogy őket is saját városukban összeírják. Az ő történetük ennél azon-

ban sokkal izgalmasabbnak bizonyult, hiszen Mária áldott állapotban volt, és ottlétük alatt egy fiúgyermeknek adott életet. A születés hírét angyal vitte a pásztoroknak, akik a közelben tanyáztak a nyájukkal, és sietve mentek Betlehembe a kisdédhez. Istent dicsőítették a pásztorok, hiszen mindaz, amit az angyal által üzent nekik, pontosan úgy volt.

Népi köszöntő

Karácsony ünnepére
az a kívánságom:
e háznak népére
béke, öröm szálljon!

Decemberi memóriakártya

LÉLEKKENYÉR

Karácsonyi fények

ILKEI
ÁRPÁD

A karácsonyhoz kötődő fogalmak között, mint a szeretet ünnepe, az ajándékozás, az angyaljárás, a karácsonyfa, a karácsonyi díszek stb., ott van a karácsonyi fények fogalma is.

Valaha ezt a karácsonyi fényt egy csillag jelentette, mely azóta is felejthetetlen fénnel írt történelmet a keresztény világ embereinek szívébe. Aztán ahogy a karácsony mint az egyik leginkább kiemelkedő ünnep lépett a vallásos gyakorlatba, ez a karácsonyi fény is nagy átalakuláson esett át. Az adventi időszakban szerre gyúltak meg a várakozás és felkészülés gyertyái, majd felköltöztek a karácsonyfák ágaira, a gyertyafény megvilágította az ünnepi ablakokat, majd a gyertyaláng sebezhetőbb, érzékenyebb fényét felváltva villanyfénynyé erősödött. És eközben folyton szaporodott, egyre változatosabb lett.

Valamikor a csendes áhítat örömezenetével átítatott angyali szózat kísért, aztán a karácsonyfák mellett felcsendülő tiszta gyermeki ének, népszokások, hagyományok esti kántáló dalai társultak melléje, felnőttek és gyermekek közös ünnepi énekei, majd elektromos hangszórókból szóló muzsika hozta az úgynevezett karácsonyi hangulatot.

Ahogy az ünnep közeleg, figyelem ezeket a fényeket és a melléjük társuló zenét. Több mint egy hónappal az ünnep előtt kigyúlnak. Kirakatok ablakaiból, üzletházak tetejéről vásárlókat hívogató fényekkel villognak már nemcsak este, de egész nap, jóval az ünnep lejáta után is. Utcák felett, hivatalok homlokzatán, közterek fáinak ágain adják hírül, hogy karácsony van. Városok főterén, hatalmas karácsonyfákon és családi ottho-

nok karácsonyfáin, valamint ablakaiban futó, villogó színek fényjatekával versenyeznek egymás közt gyártóik találékonyságát reklámozva. Az ember kapkodja a fejét, küszködve a sok karácsonyi fény átfogásával, és közben tán meg sem ismeri a karácsonyi dallamo-

lenne egy karácsonyi áramszünet? A sok rohanó, ideges ember megtudná-e őrizni az amúgy is nagyon vitatható nyugalmit? A kereskedő elveszítené-e a kirakatok hívogató hatását, a vásárlók becsületesek maradnának-e, vagy elszabadulna a bűnözés pokla? A szeretet ünne-

„Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12)

„Ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5,14)

kat, melyek egyszerre szólnak mindenünnen. Fényárban úsznak, karácsonyi elektromos dallamot zümögnek falvak és városok.

Nézem az embereket: mindenki siet. Legtöbbje autóval, más gyalogosan. Majdnem mindenik telefonon beszél egy távoli valakivel, de véletlenül sem a mellette levővel. Az autóvezetők rádudálnak, hol a gyalogosra, hol a jelzőlámpa zöld fényére késlekedve induló előttük levő autósra.

Bár én is sietek, de megállok, mert a belém döbbenő gondolatok megállásra kényszerítenek: Mi lenne, ha most hirtelen megszűnne az áramszolgáltatás? Ha ezt az elektromos töltetű, rohanó karácsonyt egy kéz kihúzná a konnektorból? Vajon az átalakult karácsonyi fények megszűntével képesek volnánk-e ismét felfedezni a régi karácsonyi fény valódi világosságát és melegét?

Eszembe ötlik a valamikori nagy port kavaráó 1977-es, 2003-as, 2006-os, 2013-as nagy New York-i áramszünetek híre. Istenem, hogy lebénult ott akkor az élet! Milyen tömegpánik tört ki és hogy beindult a sötétbe borult városban a bűnözés! Hány ember meghalt és mekkora anyagi kár keletkezett! Vajon nálunk is hasonló

pére sietők megtalálnák-e az utat, az ajándékozó angyalok rátalálnának-e a gyermekekre, a polgármester ideges lenne-e, hogy a közterek díszítése nem sikerült és majd őt szidják az emberek, a pap a templomban el tudná-e olvasni villanyfény nélkül is a szent leckét, felcsendülne-e valós, gyermek- és felnőtthangú karácsonyi ének, a leálló telefonszolgáltatás nélkül tudnánk-e egymással beszélgetni? A kérdések sorát tovább lehetne szaporítani, de egy dolog biztos lenne: mindenki a fényt, a világosságot keresné, óhajtaná, sokkal jobban, mint máskor.

Mivel az első karácsony betlehemi fénye jó kétezer év múltjába hanyatlott, egy más fény maradt nekünk elérhető örökségként: az akkor megszületett Jézus, ki azt tanította magáról: „Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár sötétségben” (Jn 8,12). Őt kell meglátnunk a villogó, színes karácsonyfák díszei mögött, őt kell felfedeznünk a rohanó emberek soraiban, ő kell ott legyen a feldíszített közhivatalok homlokzatai mögött, és ő kell ott legyen mindenik hajlékban, mindenik templomban. Sokszor az ő fényét próbálja helyettesíteni a róla megfelelő ember, de legalább karácsonykor

ne így legyen. Jó lenne valóban megállani egy rövid időre és elképzelni egy valós áramszünetet. S így, a konnektorba dugott, kialvó karácsonyi fények hiányában látni a megszületett „világ világosságát”. Továbblépni az ő tanításának

fényében és felfedezni egymást, a felebarátot, a karácsonyt ünneplő embert. Meglátani az így felfedezett karácsonyi emberben azt a lélekfényt, melyet ő adott át nekünk, mondván: „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14). Ez legyen az a

karácsonyi fény, mit nem fenyeget az áramszünet veszélye, mert örök fényforrása nem más, mint az Isten, ki maga a szeretet.

Ez a fény ragyogja be a lélek angyali dalával kísérve mindannyiunk karácsonyát.

Karácsony felé

FÜLÖP JÚLIA

• Várni. Nem tudom, ki milyen érzéssel teszi, de az emberek többsége türelmetlenül várakozik. Egy ismerősünkkel kell találkozunk délután ötkor. Ha hamarabb érkezünk, kényelmetlenül érezzük magunkat. Pótcselekvéseket találunk ki. Kirakatokat bámulunk, a telefonunkat piszkáljuk, az órát nézzük, fel-alá járkálunk. Zavaróvá válik, hogy a körülöttünk elhaladó embereknek, autóknak jól meghatározott céljuk van, jövés-menésüknek értelme. Mi pedig állodgálunk egyik lábunkról a másikra. Ha késik is az illető, gondolkodni kezdünk. Vajon jön-e egyáltalán, vagy cserbenhagyott. Talán félreértettünk valamit. Vagy talán történt valami, rosszul lett, balesetet szenvedett. Idegesek leszünk, türelmetlenek, pánikba esünk.

De így van ez életünk nagyobb eseményeivel is. Gyakran kapkodunk, idegeskedünk, siettetjük dolgainkat, és ebben a feszült várakozásban saját magunkat nyomorítjuk, elcsüggedünk, belefáradunk, reményünket veszítjük.

Nem szeretünk várni. Alapvetően ilyenek vagyunk. De talán csak azért nem, mert nem tudunk várni. Mert megfélekedtünk arról, hogy várni másképp is lehet. Várni mély és varázslatos rendhagyással is lehet. A valódi, a jóleső és hasznos várakozásban megállni látszik az idő, minden hang, törtenés teljesen értelmét veszti,

egyedül a szívverés, az élet lüktetése az, ami hallható.

A 37. zsoltárban ezt olvashatjuk: „*Légy csendben, és várj az Úrral*”. S talán még finomabban mondja el ugyanezt a régi, illetve angol fordítása ugyanennek a gon-

dolatnak: „*Csillapodjál le az Úrban, és várjad Őt!*”, illetve „*Pihenj meg az Úrban, és várjatok rá türelemmel*”. Légy csendben, csillapodjál le, pihenj meg! Ha ezt eléred, ha képes leszel megnyugodni, akkor lesz csupán valódi várakozásod.

Zárd ki a zajt, a rohanást, és figyelj. A várakozásnak csak így lehet valódi szépsége, értelme. Így lehet kihallani belőle azt, ami neked szól. Így, csak így lehet készen a lélek az ünnepre, mert az öröm nagysága, a várakozás, az azt megelőző időszak milyenségétől is függ.

Ilyenkor, karácsony előtt néhány nappal különösen időszerű

ez a felhívás. Igaz, hogy hosszú adventi időszak előzi meg, de ezekben a napokban sem mindig igazi a megállás. Mert nem lehet, mert a mindennapi teendőink, feladataink nem szűnnek meg erre az időre. Az előkészületek rendjén is legtöbbször túlloholjuk magunkat, kapkodunk, idegeskedünk, az órát bámuljuk. A világ, a média, környezetünk is gondoskodik arról, hogy a csendnek ne maradjon hely, reklámokkal, fényekkel, zajjal vakít, meggyőz, ellep, kerget, befed, magyaráz, rádtukmál. De Te tudod, Te nagyon jól tudod, hogy meg kell nyugodnod. Hogy el kell hallgattasd a benned visító, fülsiketítő zajokat, hogy csillapítanod kell magad körül a bábeli zűrzavart, hogy járkálásod közepette meg kell állnod egy kicsikét. Reménnyel, türelemmel, sugaras arccal kell várnod. Különben hogy hallanád meg az angyali szótatot?

A várakozás olyan, mint a hóhullás. A néhány napban, ami előtted áll, idézd magad elé az apró pelyhek puha táncát. Ha ezt figyeled, olyan, mintha megállna az idő, értelmét veszti minden hang, és lecsillapodik minden körülöttes. A hátramaradt néhány napban így szemléld a lehulló percek, s hagyd, hogy lágyan, puhán érék lelked földjét. Hogy elnémit sanak benned minden zajt, hogy hóféhérbe öltöztessenek, hogy kész lehess az ünnepre! Légy csendben, és várj az Úrra!

A születés létigéi

CZIRE SZABOLCS

Ő születik. Te születesz. Én születek...

Templomi adventek és iskolai ünnepek visznek közelebb, mondatföredékek, versfoszlányok a szívekben, csillag, kalács, vihar, remény... A kiszűrődő dallamok mint sál burkolták be szívünket. Sose becsüljük alá egy ezerszer hallott ének érzelmi erejét!

Már csak néhány nap maradt. A legstresszesebb mindebből a vásárlás. Úgy tanultuk, hogy így kell, és eleget akarunk tenni minden társadalmi nyomásnak, családi elvárásnak. Majd kipihenjük, de most ennél semmi nem lehet fontosabb. A szeretetet úgy fejezzük ki, ahogy tudjuk. Közel sem olyan könnyű, mint mondják. Ráadásul most érzékenyebbek vagyunk. Titkon mind reménykedünk abban, pontosabban abban reménykedünk titkon, hogy csengőszó, régi ízek és gondosan tervezett koreográfia által egyszer csak ott lehetünk újra, ahonnan gyerekkorunkból elrugaskodtunk. Ide a felnőttbe. De többnyire a vággyal maradunk. Annyi minden ízetlenné vált. Az ünnep nem vizeződhet fel! Óvni kell a részleteket. Papoljanak csak a lényegről, amit meg kell venni, azt meg kell venni.

Ha nem tehető
a karácsonyfa alá

Vigyázni kell, mert az ember ilyenkor könnyen belerohanhat egy angyalba. Talán épp néhány megpakolt táskával próbálsz átvergődni a forgalmon, hogy időben hazaérj, vagy épp főzöl vagy díszítesz, és akkor tessék: épp akkor! Egyszer csak ott áll előtted egy angyal, és közli, hogy neked kell elhoznod a fényt! E nélkül nincs sem ünnep, sem szeretet. Hogy micsoda? Már-mint hogy én? Leírhatatlan ijedt-

ség kerít hatalmába, mert fogalmad sincs, hogyan tehetnéd. Mert nem vagy beoltva a sötétség ellen, amely a világra borul. Téged sem kímél a közösségi médiában áradó sok mocskok, a te partjaidat is mossa a gyűlöletbeszéd állandósult jégzajlása. Fogalmad sincs, hogyan szólhatnál úgy, hogy ne növeld még tovább a sötétséget. Ha a lényeg nem mondható el táskád tar-

részét, amelytől mindig elfele haladunk, amelyhez mindig túl elfoglaltak vagyunk. Üzenetük mindig valami olyasmi, hogy nem az vagy, aminek gondolod magad, és hogy épp most zajlik valami nagyon fontos, amiben szerepet kell játszani. Nem vagy csak dolgozó lény, vásárló lény, főző lény, nem vagy csak gépkocsivezető, alvó, evő, szaporodó és meghaló lény, hanem

„... de a remény sohasem meghaló,
ha minden utolsó szalmaszál
ABBÓL A JÁSZOLBÓL VALÓ!” (Nagy Gáspár)

talmával, ha nem tehető a karácsonyfa alá, ha nem fér karácsonyi üdvözletre, akkor most mi legyen?

Az angyalok már csak
ilyenek

Ha megjelenne egy angyal, százast rá, hogy így köszöntene: Ne félj! Furcsa szokása ez a bibliai hagyományból ismert angyaloknak. Ott a jámbor halandó, aki mindennapi teendőit végzi, talán füttyül vagy dúdol is hozzá, és még tudata sarkában sem gondol arra, hogy neki most bármitől is félnie kellene. Aztán a semmiből hirtelen ott terem egy angyal, és köszönés gyanánt imígyen szól: Ne félj! Ezt sosem értettem. Hát nem úgy van az, hogy az angyalok szelídek, kedvesek, csupa szeretet lények hófehér ruhában és puha szárnyakkal? Meg aztán, hogy időnként mi magunk vagyunk az angyalok, amikor legjobb önmagunk tör a felszínre? De akkor miféle köszönés az, hogy ne félj? Mégis mitől kellene félni?

Az angyalok, mint Isten küldöttei, munkaköri leírásuk szerint ablakot nyitnak létünk falán a Szent felé. Ők képviselik életünknek azt a

hordozol magadban valamit az isteni fényből. Márpedig ennek a fénynek oszlatnia kell a sötétséget, szeretetté kell lennie a gyűlöletben, hajlékká a kiszolgáltatottságban. Szereped van valami nagyobban, mint a saját életed. Félelmetes, ha megszólíttatik lényünknek eme legjava, mert nem lehet többé úgy tenni, mintha nem tudnánk róla. Én előre szóltam, hogy ne félj, vonja meg vállát az angyal...

Sötétben a fény

Furcsa ellentmondásokkal teljes a karácsony. Egy hajlék nélkül született ünneplünk meleg családi otthonokban. Csendes éjben hangos szózat szól. A legalázatosabb ünnep ellenállást nem tűrő hatalommal tör be életünkbe: senki nem menekülhet előle. Karácsony a szeretet nagy mennyei összeesküvése világunk és életünk sötétsége ellen.

Amikor mintegy 40-50 évvel Jézus halála után Máté és Lukács evangélisták megírták a születéstörténetet – akkor még december 25. gondolatisága nélkül –, a templom lerombolása utáni teljes reménytelenség éveiben szándéko-

san szőtték a paradoxon szálait az elbeszélésbe. A legnagyobb vigasztalás története a terror legsötétebb éveiben keletkezett, és az emberiség legalapvetőbb reményeinek hangján szólalt meg.

Elveszettnek lenni és otthonra vágyni. Elnyomottnak lenni és szabadulást remélni. Bűnben lenni és megváltót várni.

Amikor az erősek erőtlennek bizonyultak, egy gyermekben felismerni az új élet lehetőségét.

Ismert a mondás: „Soha nem tudsz megváltoztatni dolgokat azáltal, hogy harcolsz a létező valóság ellen. Hogy megváltoztass valamit, építs egy új modellt, ami elavulttá teszi a már létezőt.” (Fuller) Karácsony a születés jelképiségében egy új együttélési és életmóddal lehetőségét állítja eléünk évről évre, ellenállást nem tűrő autoritással. És mindig megtalálja a maga angyalait, akik egyszer csak ott állnak előttünk, és a szeretet-összeesküvés tervei beavatnak.

Ma talán könnyebb észrevenni

Be kell vallanom, hogy számomra a szeretet-összeesküvés része a kereskedelem is. Furcsának tűnhet így elsőre, de elmagyarázom. Azokban a karácsonyi történetekben,

amelyeken felnőttem, mindig nagy hangsúly esett az ajándékozásra, az ajándéokra. Kiemelt eleme volt a meglepetés, a csomag rejtegetése és a meglesés szándéka, az ajándék eltalált vagy félresikerült volta. Ezek a történetek azokból az évekből származnak, amikor a karácsony jó ürügyet jelentett arra, hogy az ember ajándék formájában hozzájusson ahhoz, amire rég vágyott, és máskor nem engedhette meg.

Ma jellemzően más a helyzet, legalábbis sokunk számára. A tárgyak elértéktelenedtek, egész évben tapadnak hozzánk, alig bírjuk kordában tartani áradásukat. Ki hiheti ma még azt, hogy karácsonyt a hétköznapiaktól néhány újabb tárgy fogja megkülönböztetni, még ha nagyobb vagy drágább tárgy is? Adjuk azt, ami hiányzik máskor: magunkat. Hátha rászokunk az új modellre. (A lányom hároméves volt, amikor születésnapja előtt megkérdeztem: milyen ajándékot szeretnél, mi van a szívedben? De hát te vagy a szívem-

ben, apu!) Adjuk egymásnak az együttlét lehetőségét. Fordítsuk pénzünket arra, hogy együtt elmenjünk valahova, és ott tényleg együtt legyünk. Vagy csak maradjunk otthon, úgysem vihet kocsi oda, ahol lenni szeretnénk. Csak az együttlét. Tudom, hogy ez gyakran kínosabb lehet még az ajándékvadászatnál is, de megéri.

Karjuk a mi vállunkon

Ha már ajándékötlelet-osztogatásba fogtam, álljon itt még egy másik is, közben pedig hozzuk vissza az angyal-szálat. Az angyaloknak van egy nagy fogyatékságuk: karjuk a mi vállunkra nőtt. Ők hirdetnek, de csak nekünk van testünk és karunk azt véghezvinni. Ünnephez méltó ajándék, ha szereteteinkkel közösen helyzetbe hozzuk magunkat abban, hogy dicsőség legyen a mennyekben, békesség és jóakarát az emberek között. Azaz ha teszünk valamit másokért, ami nekik tényleg számít. Erre most nem adok konkrétabb ötleteket, fedezzük fel magunk a körülöttünk élők szükségait, rabságát! Meglátjuk, nekünk is fog számítani!

Karácsonykor Szabadító született akkor, hogy szabadító születessen bennünk most.

Áldott születést mindenkinek!

Ünnep alulnézetből

Végre, végre! Eljött az én időm! Évente egyszer élek, de akkor én vagyok a legmagasabban: az illatos fenyő legtetijén díszelgek, testvéreim az ágak hegyén himbálódznak, miközben a háziak felaggatják őket. Engem a családfő szokott felültetni a magasba, de még neki is olykor létrára van szüksége, olyan szép magasan ülök. Általában. Egyik évben ugyanis csak egy aprócska fenyőre telt a családnak, akkor nem jöttek haza a gyerekek. Én se szívtam magaslati levegőt, de

a családi örömből se szippanthattam túl sokat. Idén azonban úgy látom, ismét fenn leszek, s ebből arra következtetek, mindenki itt lesz. De jó is lesz ismerős szemükbe villantani fényeimet!

Hm, azt hiszem, elérkezett végre az év végi sürgés-forgás, ismét sűrűn kapkod majd az a kéz. Már érzem a fahéj, szegfűszeg, gyömbér, kardamom, narancshéj illatát, a hevülő lert. Igaz, régen csak fahajas téstákat szaggattam csillag formájúra, akkoriban más volt a kéz érintése, kicsit durvább, törő-

döttebb volt a bőr, az ujjak is mint-ha nehéz munkához szokottabbak lettek volna. Ez a mostani finomabb, ahogy hallottam masszírozni is szokott. De ugyanazt a meleget érzem benne, mint abban a régi-ben. Ugyanúgy pulzál benne a vér, ugyanúgy tesz-vesz. És milyen szépen szokta dúdolni a Mennyből az angyalt! Persze, tudom, nem a kéz énekel. De én mindig igyekszem elcsípni azokat a hangokat, s a tézta széleibe gyömöszkölni. Tudom, ezért is kapkodják el olyan hamar a karácsonyfáról, az asztalról a süteményeket. (U. K.)

Karácsonyi mese

GÁLFALVI GÁBOR

• Mesét írtam, gyerekek! De elárulom, hogy bizony ez nem csak mese, hanem igaz történet, mely az én kis Anikómmal történt meg.

Hát ide hallgassatok! Karácsony szombatja volt. Az anyyalka eljövételének estéje. Már sötétedni kezdett. Amint kint az udvaron foglalatostkodtam a sertések meg a majorság ellátásával, bezárásával, hirtelen felnéztem az ablakra, ahol az én kislányom pisze orrocskája tűnt a szemembe, amint kibámult a sötét téli estébe. Keresztstülőit várta. Bántott a dolog, hogy az én kislányom az amúgy is pisze orrát még piszebbre nyomkodja az ablaknál, és felkiáltottam hozzá: – Ugyan, kislányom, hogy fogok én majd dicsekedni veled, hiszen mindenki csúfolni fog az én kis pisze lánykám miatt – amikor hirtelen nyílt a kapu, a kopó kutyám ugatni kezdte az érkező keresztstülőket. A kislányom feleletét már nem hallottam, csak azt láttam, hogy Anikó mint a fergeteg szaladt le a lépcsőn s ugrott keresztstülő nyakába, s óriási csatakiáltásokkal kísérte be őket a lakásba, de közben nem felejtette el a sok csomag közül az egyiket ellopni, mellyel úgy eltűnt, mint a kámfor.

Nem sokat törődtünk vele, úgyis tudtuk, hogy anygyalvára feltétlenül elő fog kerülni. Csendesen beszélgettünk keresztstülőkkel, mi, nagyok is boldogan vártuk az anygyal eljövését, s magunkban találgattuk, vajon nekünk mit fog hozni.

Végre megszólalt az anygyaljárást jelentő csengettyűszó, s erre a hangra előkerült Anikó is, de szent Isten, milyen állapotban. Az egész arca csokoládéval bemázolva, mintha lebarnult volna az arca. Pedig ab-

ban az időben csak „pult alól” lehetett az egyszerű embereknek csokoládéhoz jutni, de keresztstülőinek valahogyan sikerült.

Azt az örömet leírni sem lehet, amikor a kislányunk meglátta a hatalmas, szép, nagy karácsonyfát, megrakva minden jóval, csak az nem ment a kis buksi fejécskéjébe, hogyan kerülhetett az elcsent csomagba csokoládé, amit csak törvénytelen úton lehetett beszerezni. Boldogan játszott a karácsonyfa alatt lévő játékokkal, örvendezve szaladgált a kapott ajándékokkal hozzánk, hogy mutogassa, mit kapott keresztstülőitől. Aztán hirtelen az előbbi nagy öröme teljesen elmúlt, és könnyes szemmel bújt édesanyjához. Nem tudtuk elképzelni, vajon mi történhetett vele.

Kérdeztük, faggattuk, hogy min búsulta el magát. Hosszas faggatás után bevallotta, hogy neki nagyon fáj a szíve, mert tegnap, amikor szánkóztak, meglátta az egyik szegény roma kislányt – aki neki osztálytársa volt –, amint mezítláb állt a fagyos hóban kapujukban, és szomorúan bámulta őket.

Ez jutott most neki eszébe. A keresztstülők közben távoztak, mi összenéztünk feleségemmel, s mintha mindketten egyet gondoltunk volna, boldogan szoltunk hozzá: – Menj a szobába, siess, öltözz jól fel, mert édesanyád elmegy veled ahhoz a szegény kislányhoz, viszel neki meleg cipőt, zoknit, meleg ruhát és finom karácsonyi kalácsot!

Arra már nem emlékszem, hogy nekem mit hozott az anygyal, csak azt tudom mondani nektek, kedves Olvasóim, hogy a legkedvesebb ajándékot azon a szent estén megkaptam a kis Anikóm jó szívében.

Sötétben fogant fényünnep

Ünnep... Ha megkérdeznénk az Olvasókat, hogy legelőször mi jut eszükbe erről a szóról, bizony sokan lennének, akik a közelgő ünnepek ünnepét neveznék meg. Hiszen az év kiemelkedő napjainak sorából ez különösen kimagaslik – mert egy születésnap, névnap, évforduló, nemzeti ünnep, egyházi-közösségi jeles nap szép és magasztos, meghitt és rákészülést megháláló lehet, de a karácsony az a biztos sarokkő, amelyre minden más épül: a születéssel, a sötétben fogant fényesség kiáramlásával, a megújult reménységgel, a közénk érkezett gyermek makulátlanságával, a zsoltártól kísért világossággal veszi kezdetét a létezés.

Új időszámításba kezdünk, miközben a fölöttünk immár elmúló év lélekruháját – annak rongyát-báját féltve – őrizzük, s mentjük az előttünk álló esztendő-

nek, hogy tanulságos legyen majd még a megélt tapasztalat.

Az ünnepet mindig belülről kiáradó fény jellemzi: így hiteles, így valódi! Mondvacsínált világossággal, kapcsolóval gyúló fénnel még nem lehet ünnepet teremteni. Kell valami, valami belülről kiáramló, sugárzó, sötétségben fogant, de fényre érdemes és éhező kívánság, vágy, ami világra hozza az Ünnepet a maga egyszerű és ettől oly szép érzéseivel, üzeneteivel, utánnozhatatlan illataival, dallamaival, örömbeszítő ajándékaival, teljes lényünket gyönyörködtető ízeivel.

Az igazi ünnep minden porcikánkra hat, velőnkig, átmossa testi-lelki énünket. Ettől olyan jó benne lenni, s ezért sajnálkozunk olykor még azelőtt, hogy kezdetét vette volna: bizony, pillanatok alatt elillan, s mi ismét visszazuhan(hat)unk ünneptelen napjainkba.

Az igazi ünnep közösségben születik: kisebbben vagy nagyobbban, talán ez a közösség te vagy és ő, sze-

rencsésebb esetben te és ők. Hatalmas áldás, ha sokan vagytok, vagyunk megélő, tanúi, ajándékozottai! Minél többen vagyunk benne, annál hosszabb ideig ég közöttünk a fénye, melege, mert annál kevésbé engedjük elveszni az emlékezés útvesztőiben.

Tavaly év végén talán merészség volt tőlünk, amikor elhatároztuk: a 2017-es esztendő AZ ÜNNEP ÉVE lesz Énlakán. Sok szépség sejtette érkezését, s ez adott nekünk bátorságot az ilyesfajta tervezéshez. Makacsul hittünk benne, hogy a Gondviselés is velünk vágyik egy ilyen fényességes esztendő megélésére. A sokak által leírt kisfalvak, elidősödött közösségek nyugtát túl sokáig viseltük, éreztük, hogy ezt a közénk gyűrűzött keserűséget el kell űzni, ki kell zavarni mindennapjainkból. Heinczinger Miklós (a Misztrál együttes Mikája) barátunk készségesen ajánlkozott egy újévköszöntő regölésre, amikor megzengette nem csak a pár nappal korábban átadott ravatalozó falait, de az énlaki jeges-havas tájat, a benne mozgolódó szívek húrjait is. Meghallgattuk üzenetét: „*A lelked csűr-szélességre tárd / és kéve számra szedd a napsugárt.*” (Áprily)

Igyekeztünk, s igyekezetünket igazolta, hogy év közben jutott belőlünk fény sok szépség életre hívására. Asszonyainkkal a székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeumban kiállított Herendi Porcelánmanufaktúra kincseit és Kallós Zoltán életmű-kiállítását megcsodálva látogattunk el a megújult székelyderzsi unitárius templomhoz, s élveztük a lelkészpár és a helyi nőszövetség példás vendégszeretetét. Vendéglelkészeinknek az imahét során mi is hasonlóan bő vendégszeretetünket kínáltuk. Farsangoltunk, megünnepeltük a nőket, szabadságharcosainkra emlékeztünk, esperesi vizsgálóséket fogadtunk, s április végén kezdetét vette a keresztelők sora. Ebben az évben öt gyermek életére kértük Isten áldását keresztelői szertartások idején, s Istennek hála, eddig csak egy társunkat kísértük utolsó útjára. Úgy hiszem, aki ilyen csodának részese egy sokak által halálra ítéltnek hitt közösségben, annak van még amibe kapaszkodva remélni, élni!

Kimagasló alkalom volt a lelkészbeiktató ünnepély május 20-án, amikor igazi közösségi ünnepnek vol-

tunk tanúi. Több mint 170 helybéli, elszármazott, Énlakát szerető ember, egyházi képviselő, lelkész, barát, családtag rezdült együtt. Végtelen hála tölti el a szívünket azért a nagyszerű napért, valahányszor emlégetjük. S nem volt ez másként a III. Firtosi Unitárius Egyházköri Találkozó megszervezése nyomán sem.

Augusztus hónapban a székelykeresztúri kistérségi napok keretén belül került sor Czire Alpár fotográfus *Évgyűrűk fogságában (Énlaka fehéren-feketén)* című fotókiállítására, amikor a kiállított felvételek mellett a lelkész és az asszonyok dalsorozatja is segített becsempészni az énlaki életérzést a résztvevők lelkébe.

Szeptemberben a keresztelők közé beágyazódott az I. Énlaki Regejárom Fesztivál, amikor Tolcsvay Béla énekes, a Misztrál együttes, a Mácsafej trió, Csernik Pál Szende mesemondó, Balla Ede Zsolt és Kolumbán Gábor előadók, Szabó Réka és Csomortáni Gál László képzőművészek, valamint Suba Róbert ezüstérmes paralimpikon szórta gyöngyeit a sokfelől egybegyűlt értő, érző közönség felé.

Őszi hálaadásunk egyszerű volt, szép és köszönettel teli: a terméskosár és az úrasztali jegyek mellett helyet kaptak a keresztelek gyermekekről készült fotók is. Mosolygott a lelkünk, békés, megelégedett volt a szívünk. Ezt az elégedettséget vittük magunkkal akkor is, amikor a közösség ős tagjait köszöntötték a gyermekek, máshol élő unokák, s együtt fogyasztottuk el ebédünket az ünnepelekkel és azokkal a pécsi vendégekkel, akik játszóteret építettek Énlakán. A hűs novemberi szél három ifjút kísért tőlünk Dévára ünnepet ülni, megemlékezni, s magunk módján a reformáció 500. évfordulóját is megültük.

Volt hát ünnep az ünnepinek tervezett évben, s még nem ért véget a sor... Köszönjük a Mindenható-nak, hogy ilyen gazdagon megrakott ajándékdobozzal lepett meg bennünket ebben az évben (F)én(y)lakán. Adja, hogy minden közösségünk hasonló bőség-érzettel, hálával, megelégedéssel zárja adventi útke-resését, s őszinte, gyermeki csodavárással lessük a megszülető, új fény világra jöttét!

NAGY-MÁTÉFI TÍMEA

Ima

MOLNÁR IMOLA

• Tudom, minden nap beszélünk, de ma egy olyan igazi beszélgetésre vágyom. Nem lellezni akarok, csak kimondani magam s magamból mindazt, amit nem akarok tovább vinni. Hősködtem egész évben, hogy még sok hely van bennem jónak, rossznak, de most rendet kell raknom. Magamban... magamért. Sokszor követtem el azt a hibát, hogy úgy mentem neki az adventnek, ünnepnek, várva a csodát, a békét, a szeretetet, hogy közben rendben volt a házam, katonás sorban álltak az ajándékok, csillogott a fenyő, csak az én lelkem maradt fénytelen.

Azon gondolkodom, vajon miért engedtem meg annyiszor magamnak, hogy én legyek a legutolsó a listáim legalján? Vagy önzés ezen gondolkodni?

Szeretem az életem, a szeretteim, az otthonom, még a munkámat is (bár igaz, elég sokszor kiborít), és nem panaszkodom, mert látva embereket, sorsokat, elszégyellem magam, hogy mindaz, amit Te megadtál, mások számára csak örök kívánság. Viszont mindemellé kell a belső békém, rendem, csendem, mert ha nem vagyok jól, akkor nem tudom közben tartani a dolgaimat. És nélküled sosem vagyok, sosem leszek jól.

Nem mondom elégszer, mennyit jelent nekem, hogy így beszélhetek veled. Sajnálom. Igaz, legutóbb, úgy egy éve ugyanilyenkor (vagy szilveszter lett volna?) megígértem, hogy minden alkalommal, amikor Te jutsz eszembe vagy hozzád kötődik valami, írok neked, vagy kereslek és beszélünk, de persze nem tartottam be. Tudom, jobb és nemesebb vagy annál, hogy szememre vesd vagy szóvá tedd, de kérek, tudd, hogy ez a bocsánatkérés az őszinte.

Ahogy a hálám is. Mert ha van valaki, akinek köszönettel tartozom, az Te vagy. Már év elején lelkenedeztem neked a terveimről, és ha valóság, ha kivitelezhetetlenek voltak, azt mondtad, próbáljam meg, segítesz. Azt hiszem, csak mi, egyszerű emberek tudjuk, mekkora erőt és megnyugvást ad, ha valaki ezt mondja, és nem azt kezdi sorolni, hogy miért is nem lesz majd végül semmi a terveinkből.

Aztán jöttek az új napok. Egyformák, jók, rosszak, olyanok, amelyeket utáltam, olyanok, amelyeket örökre élnék, ha lehetne. Napok, amelyek megajándékoztak, s napok, amelyek elvettek. Biztosan emlékszel, hogy egyszer-kétszer megkérdeztem tőled, nem lehetne, hogy reggel jó időben szólsz, hogy mire számítsak aznap? Sokkal egyszerűbb lenne az élet... De gondolom, csak mosolyogtál azon, hogy milyen gyermek vagyok. Hol maradna a poén, ha állig felfegyverkezve érkeznek a nem várt csaták helyszínére, s előre megölelném azt, aki mondani sem meri, menyire szeretnék, ha szeretnék.

Bár így utólag, most, hogy lecsengőben van az év, kezdek belenyugodni, hogy igazából – ha nem is volt mindig könnyű és szép minden – jól volt, ahogyan történt. Semmi nem véletlenül jött, és semmi nem véletlenül vált el tőlem. Azzal élek együtt, amit kaptam, s ami maradt, és bízom benned annyira, hogy ha Te jónak láttad, akkor így kellett lennie. Amit adtál, arra érdemesnek találtál. Amit elvesztettem, abba nem ígérem, hogy beletörődöm teljesen, de egyszer talán megértem a miértjét... vagy legalábbis megpróbálom elfogadni. Segíts, kérek!

Azt hiszem, listát írok magamnak a lelegekről – legszebb pillanatok, legnagyobb kihívás, legnagyobb erő, legszebb esemény, legboldogabb perc, legnagyobb fájdalom, legnagyobb unalom, legkisebb hiba, legnagyobb tévedés, legszeretettebb emberek – mind rajta lesznek, és persze valószínűleg soha senkinek nem mutatom meg. Csak nekem kell, hogy emlékeztessen: hányszor voltam vagy épp nem voltam bölcs és okos, kedves és odaadó, őszinte és nyílt, hibás és elfogult, szeretetteljes és önzetlen, hívó és bizakodó, s olyan, akiben bízni lehet. Te vagy az Egyetlen, aki láthatja, s látja, még ha rejtegetni is próbálok. Nem baj, Te lásd is, sőt én kérek, hogy figyelj és kövess. Így érzem magam biztonságban...

Szokatlanul sokat beszélek most. Máskor szűkösebben mérem a szavakat, mert... hát nem is tudom... többet mondanának, mint szeretném, s nem állok készen a magyarázatra, vagy csak hallgatok, mert azt egyszerűbb... Most viszont szólnom kellett Hozzád, s igaz, a rendrakásom nemhogy készen lenne, még el sem kezdtem, de legalább úgy foghatok hozzá, hogy Te itt vagy velem. Ketten üldögélünk, és kérek, maradj is itt velem, amíg megpróbálom szépen-lassan lezárni a végéhez közelgő esztendőt, és megpróbálok ráhangolódni a télre, a szépre, az Eljövendőre, a békére, az Ünnepre.

Most még kicsit olyan vagyok, mint egy rossz, régi, poros gitár, amit az ember kézbe vesz, lefog egy akkordot, és már előre hallja a fülében a hangok szép összjátékát, aztán megpendíti a húrokat, és a lehangelő gitár lehangelőan hamisan szólal meg. Nem akarok lehangelőan és hamisan szólalni. Tiszta és szép akarok lenni, akinek hangjai rendben, a helyükön vannak. Az szeretnék lenni, aki, ha szól, hangjában megszólal a harmónia veled, önmagával, emberrel, világgal.

Csak ilyen hanggal szabad köszönteni a Megszületendőt, boldogságról beszélni egymás közt és szólni Hozzád.

Még van egy kevés időm. Segíts, hogy megtaláljam... Ámen.

„Ne várj nagy dolgot életedbe, kis hópelyhek az örömök...”

Szeptember 3-án került sor Kiss Alpár baróti unitárius lelkész kibúcsúzó istentiszteletére. Az interjút Demeter Zoltán köri felügyelőgondnok, egyházközségi jegyző készítette.

• Kinek a hatására döntötte el, hogy a lelkészi pályát választja?

Mindenki, aki ismeri családi hátteremet, tudja, hogy nagyapám és édesapám, idősebb és ifjabb Kiss Jenő is lelkész volt. Ők, akik a legnehezebb időkben is becsülettel helytálltak minden egyes szolgálati helyükön, szeretnék volna, ha én is folytatom a családi hagyományt. Nekem az elején más elképzeléseim voltak, de amikor a döntést az érettségi előtt meg kellett hoznom, fordult a kocka, és onnantól már én akartam mindenáron lelkész lenni, miközben ők, az akkori nehézségek, az állandó nyomás, zaklatások és megfigyelések hatására, már nem feltétlenül érveltek a papi hivatás mellett.

• Ha nem lelkész lett volna, akkor milyen pályát választ?

Fogarasi és nagyszebeni iskolai éveim során több elképzelésem is volt. Gyerekkorom óta jó atléta és kosárlabdázó voltam, akárcsak egykor édesapám, így először tornatanár szerettem volna lenni, de mivel nem volt megfelelő a magasságom és a szememmel is gondjaim voltak, nem választhattam ezt a pályát. Mivel a magyar irodalmat is nagyon szerettem, a nyelvtanári pálya ötlete is felmerült bennem, de a tizenkettedik osztály elején már határozottan tudtam, hogy lelkész leszek.

• Kik voltak a lelkészi példaképei és miért?

Az eddig elmondottak alapján is nyilvánvaló, hogy nagyapám és apám voltak az első példaképeim, hiszen ők álltak a legközelebb hozzám, az ő munkájukat ismertem. Később több nagy tudású lelkészt is megismertem, köztük meghatáro-

zó személyiségek dr. Erdő János teológiai tanár, későbbi püspök, illetve első főnököm, Májay Endre brassói lelkész-esperes voltak. Ők irányítottak, biztattak és bátorítottak lelkészi pályafutásom kezdetén.

• Van kedvenc egyházi éneke? Milyen történet fűződik hozzá?

Több kedvenc egyházi énekem van, de ha már egyet kell kiválasztanom a sok közül, akkor én a 307-es énekre, a *Csendes éjre* gondolok, ugyanis születésem óta ezt minden karácsonykor hallottam, énekeltem, és ennek az éneknek az éneklésekor láttam életemben a legtöbb mosolyt, a legtöbb örömkönnyet. Ekkor gyűlt össze a legtöbb gyerek és egyháztag, ekkor volt, van telt ház a templomokban.

• Egy kicsit térjünk vissza az időben! Kérem, osszon meg pár gondolatot a teológiai évekről, teológiai társakról, tanárokról!

Sikeres érettségi és felvételi után 1974-ben elvittek katonának, így a teológiai tanulmányaimat 1975-ben kezdtem meg ötödmagammal. Az akkori képzés négyéves volt, amelyeket gyakorlati évek követtek. Ezek az esztendők csodálatosak voltak, annál is inkább, hogy akkor is kevesen voltunk az unitá-

rius karon, így mondhatni családi-as volt a hangulat: közös tanulás, közös étkezés, közös programok. Talán eddigi életem egyik legszebb időszaka volt. Tanáraim nagyszerű emberek, és annak ellenére, hogy elég távolságtartóak voltak, felnéztünk rájuk és bensőséges, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat alakult ki köztünk. Egykori társaim közül az egyik lemondott a lelkészségről, egy másikat eltanácsoltak, így végül hárman maradtunk ezen a pályán: Balázs Sándor, Sándor Botond Alpár és jómagam.

• Az első szolgálati helye segédlelkészként Brassóban volt. Milyen volt fiatalon nekivágni a nagybetűs életnek?

A teológia elvégzése után rögtön Brassóba kerültem, minden bizonnyal Májay Endre, akkori brassói lelkész kérésére, ahol három évet szolgáltam. Azért volt fontos és jó számomra, hogy oda kerültem, mert Májay Endre nemcsak komoly felkészültségű lelkész volt, hanem édesapám egykori évfolyamtársa és jó barátja is, így mondhatni családon belül maradtam. Ezért a családias hangulatért és barátságért azóta is hálás vagyok.

• A brassói három év után egy amerikai esztendő következett. Hogy is volt ez?

Egy érdekes lehetőség, meghívás talált rám: az egyesült államokbeli Chicagóban működő Meadville Lombard-i Teológiai Szeminárium versenyvizsgára szóló felhívása. A sikeres vizsga után 1982–83-ban egy teljes tanévet tölthettem ott, ahol mindenekelőtt angol nyelvtudásomat erősíthettem meg. Ott tartózkodásom alatt alkalmam nyílt betekinteni az amerikai uni-

táriusok, unitárius univerzalisták egyházközségeinek életébe. Számos meghívásnak tettem eleget, sok-sok helyen prédikáltam, sok előadást tartottam, keresztül-kasul utazgattam az Egyesült Államokban és Kanadában, több közösségben barátokra is leltem, akik később sokat segítettek rajtam. Addigi életem legnagyobb élménye volt, hiszen akkor utazhattam először külföldre. Sokat mesélhetnék, de manapság ez már nem akkora újdonság, viszont akkor én fehér hollónak számítottam, ugyanis azelőtt hosszú évtizedekig külföldi tanulmányútra nem engedtek ki senkit, köszönhetően egy Angliában tanuló ösztöndíjasnak, aki nem tért vissza tanulmányai végeztével. Előttem egyedül Szabó Árpád későbbi püspökünknek mint teológiai tanárnak sikerült kijutnia Chicagóba 1979-ben, és visszatérte után én lehettem az első ösztöndíjjal külföldön tanuló teológiai hallgató.

• **Azokban az időkben valóban nehéz volt kijutni, és a „szerencséseket” figyelte a titkosszolgálat. Hogyan történt ez az Ön esetében?**

Teológus éveim alatt soha senki nem keresett meg. Akkor léptek, „tapostak” bele az életembe, amikor már nyilvánossá vált, hogy sikeres versenyvizsgát tettem, és készülok az Egyesült Államokba. Akkor kerestek meg, és azon kívül, hogy hónapokon keresztül figyeltek és információkat gyűjtöttek rólam, úgymond felkészítettek arra, hogy mit szabad és mit nem szabad mondani az itthoni dolgokról az Egyesült Államokban. Visszatértem után egészen 1989-ig állandó jelleggel tartott a megfigyelésem, követésem, próbálkoztak be-szervezni, ugyanis belekerültem egy „bűvös körbe”, amelynek tagjai olyan erdélyi értelmiségiek voltak, mint például Farkas Árpád, Sylvester Lajos, Seprődi-Kiss Attila és mások, akikről tudták, hogy kapcsolatban állnak az Egyesült Álla-

mokban működő, itt-ott találkozókat szervező Magyar Baráti Közösség szervezettel. Azzal a szervezettel, amely az ottani magyar emigráció kiemelkedő tagjaiból tevődött össze, akik állandó kapcsolatban álltak az erdélyi értelmiségiekkel, és tőlük kapták a megfelelő információkat az erdélyi magyarság valós helyzetéről és általában a kisebbségek helyzetéről. Szóval folyamatosan zaklattak, fenyegettek, hol ígéreteket, előnyöket helyeztek kilátásba, hol megfélemlítettek, egyszóval pokollá tették az életemet. Nos, röviden így foglalhatnám össze, de nem ilyen rövid a történet, s talán, ha Isten megsegít, akkor ez majd nyomtatott formában is meg fog jelenni.

• **A második, illetve ha az amerikai szolgálatot külön számítjuk, akkor a harmadik és egyben utolsó szolgálati helyéről, a baróti 33 esztendőről is meséljen néhány mondatot...**

Visszatértem után ajánlatot kaptam az épp akkor megüresedő kálnoki egyházközség elfoglalására, azonban úgy éreztük feleséggel, hogy az számunkra nem felel meg. Ugyanakkor tudomásomra jutott, hogy hamarosan megüresedik a baróti egyházközség is, ugyanis elődöm, Kiss Károly Medgyesre készült. Így 1984-ben a gyülekezet nagy többségének kérésére püspöki kinevezéssel kerültem Barótra. Nem volt könnyű a beilleszkedés, hiszen Chicago után, bármennyire is Erdővidék központja Barót, mégis valahogy kicsinek tűnt. Érdekes az is, hogy akkor el sem tudtam volna képzelni azt, hogy innen megyek nyugdíjba. Arra gondoltam, hogy egy-két év után meghívások érkeznek nagyobb gyülekezetekbe, nagyobb városokba, majd továbblépek, és mégis itt eresztettünk gyökeret. Hogy miért? Azért, mert minden esztendőben valamit terveztünk, és aminek nekikezdtünk, azt be is fejeztük, így a közben érkező meghívásokra nemmel feleltünk, és így

teltek az évek egymás után. Közben hívtak Magyarországra, Székelyudvarhelyre és Brassóba is, de akkor már épült a templom, és én azt válaszoltam, hogy egyszer épüljön fel, azután beszélhetünk.

• **A közel négy évtized megvalósításai közül mi az, amire a leginkább büszke?**

Természetesen az 1991–95 között épült baróti templomra vagyok a legbüszkébb. A templomra és annak környékére, beleértve a paplakot is, amely a mi időnk alatt alakult át, vált széppé, kellemessé és kényelmessé. Büszke vagyok arra is, hogy a gyülekezetem egységes maradt, és hogy nem csak anyagiakban, de lelkiekben is gyarapodtunk. Ugyanakkor büszke vagyok tanítványaimra is, akiket volt szerencsém tanítani mind lelkészként, mind angoltanárként a baróti iskolában. Tanítványaim közül Tókécs Lóránt csókfalvi lelkészt, illetve a most másodéves teológus Tatár Ágnes Teklát emelném ki. Végül büszke vagyok arra, hogy 2014-ben Barót város díszpolgári címével tüntettek ki, és büszke vagyok az amerikai summíti testvérgyülekezetünktől nyugdíjazásomkor kapott emeritus lelkészi címre is.

• **Ha újra fiatal lelkész lehetne, akkor mit csinálna másképp?**

Akkor is hasonló nagy lelkesedéssel kezdeném meg a munkát, és újra a közösségépítést tartanám elsődleges feladatommá, annyi változtatással, hogy sokkal korábban kezdeményezném és szorgalmaznám egy közösségi ház felépítését. Egy egyházi közösségnek a templom mellett más közösségi terekre is szüksége van, ahol kisebb rendezvényeket, különféle tevékenységeket szervezhetnek folyamatosan mind a fiatalok, mind az érettebb generációk számára. Ugyanakkor több energiát fektetnék a számítástechnika fortélyainak elsajátítására és alkalmazására.

(Az interjú teljes terjedelmében Facebook-oldalunkon olvasható.)

Ahol tartasz

GERGELY EDÓ

• Érted? Kérdezte apám gyakran beszélgetéseink vagy magyarázatai végén. Értem, feleltem, egy idő után már unottan, hiszen kívülről tudtam már a választ: ááá, dehogy érted, magyarázhatom én itt neked az idők végtelenségéig, úgyis csak akkor fogod tudni megérteni, amikor a saját bőrödnön tapasztalod.

Az egyik mai, spirituális csapdának azt látom, hogy hatalmas az információáradat és könnyű a hozzáférés mindenhez. Az elme pedig éles, gyors, pillanatok alatt megszívja, felfűjja magát. Az elme alakítja az egót. Minél inkább megduzzad az elme, annál felfuvalkodottabb lesz az ego. De a felfűjt hólyag mögött alig van valami élettapasztalat. Ugyanaz történik tehát, mint a gyakran unt egyetemi padokban, ahol általában információtömés van, adatbázis-kezelés.

Semmiféle olvasmány nem pótolhatja az életet. Semmiféle díj, diploma, pozíció nem lehet garancia arra, hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben, hogy gyakran legyünk kiegyensúlyozottak, hogy mások erősnek, stabilnak érzékeljenek bennünket még akkor is, amikor megtépáznak a viharok. Ezt csak az életbe beleereszkedés hozza meg. De ha történetesen még ott ácsorogsz a parton, és azon gondolkodsz, mi történik, ha soha nem lesz elég bátorságod beleereszkedni, nyugodj meg, ha nem mész magadtól, tesz róla az élet, hogy belelökjön.

Mit jelent beleereszkedni az életbe? Elengedem a szülők kezét. Elengedem az összes szülőpótló kezét. Egy szál egyedül állok a világban. Felnövök. Kibirom a poklaimat, és kibirom a mennyeimet is. Önként halok bele minden nap az életbe ahelyett, hogy nyavalyognék. Önként belehalni számomra azt jelenti, hogy éber vagyok, figyelek arra, aki éppen vagyok, és azt is látom, mi az bennem, ami már éppen átalakulóban, aki már nem vagyok, aki éppen hal meg, hogy átalakulhasson valami mássá. Ezt felvállalom, így az igenem *igen*, és a nemem is *igen*. Igen mindarra, aki vagyok. A béke csak ebből származhat. Ha nincs meg benned ez a béke, azt jelenti, még nem éltél eleget. Nincs ezzel semmi baj, hiszen éppen most élsz. Éppen most történik az, aminek történnie kell.

A spirituális sürgetés óriási feszültséghez vezet, a feszültség pedig kisüléshez, rövidzárlathoz. Ennek oka, hogy ott szeretnénk lenni, ahol még nem vagyunk, mert olvastunk róla, mert most ez a szerep a főszerep. Körülnézel, és azt látod, mások már ott vannak, lám, milyen megvilágosodott az arcuk (ilyenkor jó megvizsgálni a világítást, valószínűleg pár lejjért beszerezheted te is, ha erre vágysz). Azt hiszed, ha neked is sikerül magadra előltetned ezt az arcot, meg fogod úszni. Meg fogod úszni mindazt, amiről olvastál, mert rettegsz tőle. Azt hiszed, gyakorlással, olva-

sással, spirituális megvilágosodott arccal meg fogod úszni. Hát nem fogod. Hogy milyen mértékben okoznak a nehézségek szenvedést, és milyen hamar tudsz átbillenni rajtuk... na, ez fogja megmutatni, igazán hol tartasz. És bárhol is tarts, rendben van, ha nem képezed azt, hogy már rég máshol kellene lenned. Ha nem állsz ellen, a szenvedés kipörög, mint egy intenzív, katartikus fájás. Ha ellenállsz, szenvedsz. Minél inkább szenvedsz, annál erősebb lesz a maszkod, mert bekeményítesz, mert a mantrád csakazértis, csakazértsem.

Amikor tizennyolc éves voltam, elmentem vizsgázni az egyetemre. Első vagyok a családból, aki egyetemet végzett. A szüleim bátorítottak, ugyanakkor azt is elmondták, ha elsőre nem sikerül, még egy évet maradhatok otthon, ha nem jutok be, mehetek dolgozni, mert ők élve dögöt nem tartanak. Nem, nem gondoltak arra, hogy ha nem jutok be, azzal milyen sokat veszíthetek a képességeimből, mert jó képességű gyerek voltam. Nem akarták megmenteni a képességeimet, hanem az élet számára akartak megtartani. Pont azzal, hogy valahányszor futottam volna vissza hozzájuk, tudatosították bennem, ők már elengedték a kezemet.

Egyik este valamire figyelmeztettem Márkust, a fiamat. Zokon vette. Mondtam neki, hogy nekem most kötelességem figyelmeztetni őt, mert ő most még gyerek. És akkor is fel fogod erre hívni a figyelmem, ha már felnőtt leszek? – kérdi, és érzem, egyszerre vágyja és rettegi a válaszom, amit sejt. Nannyóék figyelmeztetnek engem? – kérdek vissza. – Nem – feleli. Utána mély a csend. Szokjuk. Mert ez már a mi közösünk, a mi személyes történetünk, bár a dinamika hasonló. Ez az, ami alakít minket ebben a pillanatban. Őt felnőtté, engem öreggé. Ez az a tapasztalat, ami már most fáj, és ennek ellenére rendben van.

A változás akkor is megtörténik, ha menekülsz előle, ha hárítasz, ha fogod valaki kezét. Így is, úgy is szüntelen változás vagyunk. Mi magunk vagyunk a változás maga. A bekeményedés is változás, a megkegyesedés is változás, mindennek vannak fokozatai, árnyalatai. Nem úszhatod meg a változást, mert a változás maga az élet. Bármivel azonosulsz most, el fog múlni, bármit gondolj most magadról, el fog múlni. Nem biztosíthatod be magad, a jövőd, az életed. Mert az életed nem a tied, az élet önmagáé, és a saját, rejtélyes megvalósulását, dinamikáját követi. Akkor is él általad, amikor te éppen azt hiszed, most van az a pont, amikor nem bírod ki. Ez a pont is egy tapasztalata az életnek, általad. Így tekints arra, akinek, aminek gondold magad. Így tekints mindenre. És akkor elég leszel önmagadnak, bőven elég. Hiszen te magad vagy az élet, te magad vagy a világ.

Felújítás alatt a kökösí unitárius templom

FERENCZI Z. SÁMUEL

• Az épített örökség gondozása – megfelelő leltározása, karbantartása és használata – rendszerességet és folyamatos figyelmet igényel. Épített örökségünk fennmaradásának és fenntartásának záloga az élő örökség, az élő műemlékek. Ahhoz, hogy át tudjuk adni a jövő generációjának épített örökségünket, meg kell ismernünk, és folyamatos gondozása mellett élővé kell tennünk.

A lépcsőről lépésre tervezett megújulás már több mint hat éve kezdődött az épületek felmérésével, a Linea tervezőiroda koordinálásával.

A felújítás időszerűségét az általánosan leromlott állapot támasztotta alá. Repedések voltak a kőfalazatokban, a templom és támpillérek csatlakozásánál. A templomfödém gerendáira nehezedő betonréteg, az elégtelen cseréplecméret miatt nem jól záró héjazat a kazettás mennyezet károsodásához vezetett. A nagy felületeken végzett cementalapú habarcsjavítások miatt károsodott a külső és belső vakolatréteg. A falazati felázások miatt a templomtérben magas a belső páratartalom, nedves a deszkapadlózat. Nem volt megoldva a csapadékvíz elvezetése, s védőjárda sem létezett az épületek körül. A sűrűn beültetett növényzet az épület mellett csak súlyosbította az általánosan leromlott állapotot.

Archív kép a templomról (1976)

A 14–16. századra datálható templom épületét 1716-ban átépítették, majd 1966–71 között, a tűzvész után teljes felújításra került sor. A harangtorony 1816-ban épült. A templom felbecsülhetetlen értékei a középkori falképmaradványok, a reneszánsz ajtókeret, a Sütő Béla vargasi népművész által 1970-ben festett kazettás mennyezet.

Közösségként feladatunk, hogy örökségünket védjük, ezért folyamatosan gondoznunk kell és hozzá kell járulnunk ahhoz, hogy utódainknak értékvesz-

Befejezés előtt a templom külső felújítási munkálatai (2017)

tés nélkül adhassuk át. Ezen elvek alapján folytatódott idén tavasszal a magyar kormány által finanszírozott Rómer Flóris Terv jóvoltából, a Teleki László Alapítványon keresztül a templom épületének felújítása. Az MBS cég – a felújítási munkálatok kivitelezője – az eddig leszerződött támogatásból elvégezte a templom teljes külső felújítását és a tereprendezési munkálatokat.

A következő két évben reményeink szerint sikerül befejezni a templombelső, a harangtorony és a kerítőfal teljes felújítását is, amelyhez az anyagi fedezetet a Rómer Flóris Terv biztosítja.

A kökösí templom nem csak a gyülekezet, de az egész közösség meghatározó épülete, amelyben élet kell hogy legyen. Hiszen nem csak az istentiszteleteknek, egyházi szertartásoknak kell hogy otthont adjon, hanem hétközi áhítatoknak, közgyűléseknek, konferenciáknak, gyermektáboroknak, ifjúsági rendezvényeknek és nem utolsósorban az idelátogató kirándulóknak.

Kórházlelkészi szolgálat

Kolozsvár:

dr. Ferenczi Enikő 0740 063 767

Marosvásárhely:

Pavelka Attila 0723 515 921

Sepsiszentgyörgy:

Buzogány Csoma Csilla 0742 512 574

Székelyudvarhely:

Katona Dénes 0266 213 100

Dimény András tiszteletes köszöntése

ANDORKÓ ROZÁLIA

• Az idén október elseje olyan szép napra esett, amelynél szebbet nem is lehetett remélni. Ezen a vasárnapon Vargyason sokan vették útjukat a templom felé, mint amikor rendkívüli esemény zajlik a templomban: faluünnep volt, melynek keretében az egész falu köszöntötte a 100. életévét betöltő Dimény András nyugalmazott tiszteletest. A pap bácsi, aki 46 évet szolgált szülőfalujában a letűnt ateista rendszer éveiben, elnyerte mindenki tiszteletét és szeretetét. Sokan még csak álmodni sem merik, hogy megérik ezt a kort, de a pap bácsi hangjával most is betölti a templomot, és mindenre emlékszik, ami fontos volt az életében.

A templomban ünnepi hangulat volt, többen népviseletet öltöttek magukra, és sok volt a virág.

Ilkei Árpád tiszteletes végezte az ünnepi szolgálatot, kiemelve a pap bácsi helytállását a háború éveiben, majd az új világban, amelyet szülőfalujában élt meg a rendszer kezdeti kegyetlenségeivel, későbbi nehézségeivel együtt.

Ilkei tiszteletes tolmácsolta a Magyar Unitárius Egyház püspöke, Bálint Benczédi Ferenc üdvözlését, aki megköszönte az ünnepeltnek az egyházáért, a közösségéért és népéért tett szolgálatát, amelyért a Főtanács elismerő oklevéllel tüntette ki.

Andorkó Ferenc nyugalmazott lelkész Sztankovics Pataki Zsuzsának (aki a templom orgonájának felújítását jelentős összeggel támogatta) a 100 éves tiszteletesnek szóló jókívánságait olvasta fel.

Tóth Péter egyházközségi gondnok elmondta, hogy már évekkel ezelőtt arra buzdította a tiszteletest, hogy érje el ezt a bűvös életkort: „kötelessége ezt elérni”, majd kifejezte örömét afelett, hogy nagymértékben hozzájárulhatott ennek az eseménynek a megszervezéséhez.

Tóth Anna felolvasta Veress Ildikó köszöntőlevelét Magyarországról, Deák Vilma egykori vargyasi polgármester pedig a közösen megoldott feladatokról szólt.

Andorkó Ferenc lelkész köszönetet mondott Istennek, hogy az értelmes és hasznos életet megélt elődjét ilyen sokáig jó erőben és szellemiekben frissen megtartotta.

Krizbai Imre nyugalmazott református lelképásztor az ünnepeltet a hit és az anyaszentegyház elkötelezettjeként jellemezte.

Kolumbán Erzsébet, a száldobosi leányegyházközség gondnoka az ünnepelt önzetlen szolgálatáért mondott köszönetet. Az üdvözlések sorát Sütő Levente Lehel, a község polgármestere folytatta, megköszönvén, hogy az egyház értékeit megőrizte. Bod Péter száldobosi református lelképásztor szerint a Dimény András által elért hajlott életkor Isten ajándéka mindazért, amit tett a vargyasiakért.

A köszöntésekre Dimény tiszteletes a tőle megszokott energiával válaszolt. Hálát adott, hogy a jó Isten ilyen jó közösséget adott neki, mint a vargyasi, érdemes volt velük együtt és értük dolgozni. Aztán köszönetet mondott a csíkszeredai magyar főkonzulátusnak, hogy a tavalyi Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetés adományozták neki. Majd azt kívánta a vargyasiaknak, hogy olyan lelkészeik legyenek, akik a legszebbet, a legjobbat tudják adni. Az ünnepelő gyülekezet mindezt lelkesen és hosszas kopogtatással fogadta.

Lázár Szilárd felvétele

Az ünnepi műsort a VaDFIE tagjai és az egyházi kórus szolgáltatta.

A templom mellett a vargyasiak és idegenből érkezett vendégek véget nem érő sora köszöntötte személyesen, virággal a kedves pap bácsit. A csoportos fényképezésnél egy halom virágcsokor volt a pap bácsi lábainál. Aztán a nagyszámú gyülekezet az ünnepelttel és családjával közebedre vonult a kultúrotthonba, ahol egy PowerPoint-bemutató méltatta az eddigi életpályáját.

A szabadszállási küldöttség tagjai is köszöntötték a pap bácsit, aki felújította a testvérkapcsolatot a magyarországi Szabadszállással, amely még a magyar időben köttetett. A születésnap szép gesztusok a hatalmas tortával tetőztek, melynek harmadik emeletén egy „édes könyv” volt, s benne a Jelenésekből egy idézet: „Neked adom az élet koronáját”. Az ünnepelt és családja öröme a jól ismert *Boldog, boldog születésnapot* énekszám tette teljessé. Aztán a pap bácsi felállt, huncutul és teátrálisan elmondta a hosszú élet titkát: „Fő a nyugalom, / Száz évig élek én, ha így folytatom!”

Adja Isten, hogy még nagyon sokszor köszönthesünk nemcsak születésnapján, de más alkalommal is az idős pap bácsit! Isten áldja meg!

Dallal dicsérjük Istent

Október 21-én a délelőtti harangszó kíséretében tizenegy kórus vonult be a szentivánlaborfalvi unitárius templomba a VIII. Háromszék-Felsőfehéri egyházköri kórustalálkozóra. A gyönyörű festett kazettás díszítések és az ódon falak abba a tisztaságba és mélységbe vezettek, melyet csak templomokban érezhet meg az ember.

A közös imádkozást Buzogány Csoma István helyi lelkész vezette a Zsolt 138,1 alapján, és közösen magasztaltuk az Istent, akihez ezen a napon énekkel fohászkodtunk.

A Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör esperese, Török István köszöntése során megköszönte a jelen lévő kórusoknak: a helybeli Laborfalvi Róza Nőszövetség Kórusának és a Székely István dalkörnek, a kézdí-vásárhelyi Maasluis nyugdíjasklub énekkarának, az árkosi Régeni Áron dalkörnek, a kökösi Harmónia vegyeskarnak, a felsőrákosi nőszövetség kórusának, a brassói unitárius vegyeskarnak, a vargyasi Dávid Ferenc dalárdának, az olthévízi vegyes dalárdának, a nagyajtai Gazdag Miklós polgári dalkörnek és a sepsiszentgyörgyi Kriza János unitárius dalárdának és karnagyaiknak, hogy lelkesen, tiszta hangokkal és lélekből fakadó szimfóniával dicsőítik Istent.

Széles skálán szólt a dal a felkészült karmesterek intésére. A hangok egymásba fonódva, lélekkel telítődve szálltak az Isten zsámolyáig. Az együttlétben, az énekekben, a tapsban és örömben nem csak egymással osztoztunk, hanem Istennel találkoztunk.

A kórusok zászlóját az együttlétre emlékeztető szalagokkal díszítette a helyi Nőszövetség, majd a karnagyok vették át az emléklapokat és a Fazakas Sándor csontfaragó zenét jelképező medálját.

A Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör kórustalálkozójának zászlóját, mely Botos Erzsébet keze munkája, nagy örömmel vette át Bokor Ágnes, a kökösi unitárius egyházközség küldöttségi tagja, majd meghívta a kör egyházközségeinek dalárdáit, a jelen levő kórusokat, hogy jövő évben a kökösi egyházközség templo-

mában dicsérjük Istent. A felcsendülő hangok, az őszinte érzések imádságként emelkedtek a magasba, melyet Székely Kinga Réka hitéleti és missziói előadó-tanácsos, homoródszentpéteri lelkész köszönt meg,

**Énekel a vargyasi dalárda.
Karvezető Varga-Ferencz Réka**

hangot adva annak az érzésének, hogy az ének elkísér bölcsőnktől koporsónkig, teljes életünkben: „Az ének gyógyít, az ének vigasztal minket. Kisgyerekkorunkban, ha elestünk, vér csöppent sebünkbe, édesanyánk énekkel gyógyított meg. Az ének az élet dallama. Most, a reformáció évében Luther Márton ült mellettünk a templompadokban. Jövőre úgy énekeljünk, hogy Dávid Ferenc üljön mellénk a padba, életünkbe szeretetet hozva.”

A késztetést, a lelkesedést mindannyian érezzük. Az áldott találkozás reményében, a közös éneklés következő alkalmának hitében, kézzorításban fogadtuk meg, hogy e már nyolc éve tartó hagyományt fel nem adjuk. Adjon a Gondviselőnk erőt, hogy megőrizve lelkünk tisztaságát, a bennünk lévő szeretetet hangokká tudjuk formálni, és a magasságba fordítva arcunkat, Istent dicsőítve énekelni.

Illesse köszönet a házigazdákat, a kórusokat és karnagyaikat, és mindazokat, akik megálmodták és megteremtették azt a lehetőséget, ahol dallamok szeretetében találkozunk Istennel.

FERENCZI MÁRIA MAGDOLNA

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Két literrel

A falusi gyülekezetben munkamegbeszélést tart a keblitanács. A gyümölcsöző és egyházközség-építő megbeszélés végén így szól a gondnok a lelkészhez:

– Tiszteletes! Magyarazza meg nekem is, hogy ez az Európai Unió miért nem akarja engedni ennek a jó, finom nova bornak a fogyasztását?

A pap elgondolkodik kissé, miközben koccint a gondnokkal.

– Tudja, gondnok uram, amennyire tudom, azt állítják, hogy ez a szőlőfajta nagyobb pektinmennyiséget termel, s ez nagyobb metilalkohol-mennyiséget jelent – kínlódik a válasszal. – Tehát ha sok nova bort iszik, megvakulhat – summázza a tudományos magasságokban megfogalmazottakat.

A gondnok kissé hüledezve állapítja meg:

– Ez már bizonyos, hogy igaz lehet! Vettem is észre, hogy ha megiszom vagy két literrel, mindjárt nem látok elég jól!

Közlő: FÜLÖP DEZSŐ ALPÁR

Küküllődombói ünnep

A Küküllődombói Unitárius Egyházközség hívei október 29-én, vasárnap a százötven éves templom fennállását, a hat éve megkezdett felújítási munkálatok befejezését ünnepelték, ugyanakkor a templomépítő papjuk, id. Ütő Lajos emléke előtt tisztelegve leleplezték a település 23. papjának mellszobrát.

Az ünnepi eseményen ígét hirdetett Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspöke, Szentgyörgyi Sándor esperes és Miklós Tibor polgármester pedig az egybegyűlteket köszöntötték, és a faluhoz kötődő emlékeiket elevenítették fel.

A Kis-Küküllő menti település első írásos említése 1278-ból származik, Dombó pataka összefüggésben olvasható egy középkori okiratban. Az egykori feljegyzések szerint a településnek 1332-ben még plébániatemploma és a pápai tizedjegyzék szerint Jakab nevű papja volt. 1568 után lakossága áttért az unitárius vallásra, és az évszázadok során három templomot építettek. Az elsőt 1690 körül, ezt felváltotta az 1762–1778 körül épített istenháza, a jelenlegi templom építésének szükségességéről 1861-ben döntöttek és 1876-ban fejezték be. Ütő Lajos, aki 1866–1910 között szolgált Küküllődombón, irodalmi, művelődésszervező tevékenysége és a falu lakossága életében betöltött horizonttágító és oktatói tevékenysége sem elhanyagolandó. A lelkipásztor fontosnak tartotta a folyóiratok megismertetését a faluközösséggel, így hát olvasótársaságot hozott létre, és az olvasótársaság tagjai által összegyűjtött pénzből előfizettek a *Vasárnapi Újságra*, *Üstökösre*, *Keresztény Magvetőre*, *Hírmondóra* stb. Id. Ütő Lajos 1876-os feljegyzései szerint „minden vasárnap délután, nem csak az olvasótársaság, hanem mások is összegyűltek az iskolában, és amikor a tanító nem lehetett jelen, a legjobban olvasni tudó a lapokat olvasta, a többiek pedig örömmel és gyönyörűséggel hallgatták...”

Az összetartozás megtartóereje

Ünnepi igehirdetésében Bálint Benczédi Ferenc püspök az összetartozás megtartóerejét hangsúlyozta. Mint kifejtette, a hasonló találkozások, kézfogások segítenek abban, hogy kimondatlanul is erősödjék az együvé tartozás érzése. Kiemelte annak az erőnek a fontosságát, amely egy családhoz, faluközösséghez, nemzethez való tartozás révén megadatik. Ennek az erőnek fokozott szerep jut napjainkban, amikor szinte tervszerűen akarják szétverni a kisebb-nagyobb közösségeket – figyelmeztetett a püspök beszédében.

Péterfi Sándor lelkipásztor felolvasta id. Ütő Lajos lelkész feljegyzéseit, amelyekben részletesen leírta a templom építésének kezdeteit, a munkálatok során felmerülő hiányosságokat, illetve azt az összefogást,

amellyel az akkori hívek önzetlenül kivették részüket mind az adakozásból, mind az építkezésekből, melyeket nagyrészt közösségi munka révén valósítottak meg. A küküllődombói unitárius templom építéséről 1861-ben döntöttek, Ütő Lajos lelkipásztor javaslatára 1867 májusában elkezdtek a munkálatokat, és ősszel már imádkozhattak a falai között. A feljegyzések szerint 8525 forintba került a kőből, téglából épült és cseréptetőzettel ellátott templom, amelyet azóta többször feljavítottak. Az összefogás egyik példája, hogy az impozáns épület méretes alapjának a kiásását a dombói férfiaknak három nap alatt sikerült elvégezniük.

A lelkész emlékeztetett a kommunizmus idején szolgáló Benczédi Ferenc lelkipásztorra is, akinek szolgálata alatt virágzott az egyházi élet Küküllődombón. Az emlékünnepségek egyik momentumai a templom külső-belső felújítási munkálatait megörökítő emléktábla felavatása volt. A 2011-ben megkezdett javítási munkálatokat a hívek közadakozásából sikerült idén nyáron befejezni.

Fotó: Hunyadi László

Két generáció – száz év szolgálat

Néhai id. Ütő Lajos lelkipásztor dédunokája, Ütő László tanár Székelykeresztúrról érkezett az emlékünnepségre. Köszöntőjében az erős, önzetlen hitközösséget, illetve ősei – mindenekelőtt az öntudatos építő papként jellemzett dédnagyapa – szerepét emelte ki. Mint hangsúlyozta, a negyvennégy évi szolgálata alatt 1867-ben templomot, 1886-ban paplakot, 1893-ban pedig általános iskolát, de kántori lakást is építtetett a falunak, mivel tudta, hogy aki „templomot és iskolát épít, az jövőt épít”. Az építő munka mellett hitükben is megerősítette a híveket és összetartó, erős közösséget formált. 1910-ben fia, ifj. Ütő Lajos (lelkész-esperes, egyházi író, lapszerkesztő) lépett a nyomdokaiba, és szolgált tizennégy éven át a helyi közösséget, majd nyugdíjazásáig a székelykeresztúrit. Apa és fia több mint száz éven át állt az erdélyi unitárius egyház szolgálatában – mondta a dédunoka. A család ezért is tartotta fontosnak, hogy a megemlékezés mellett mell-

szobrot készítsenek, és azt adománylevél kíséretében a küüllődombói egyházközség gondjaira bízják. A család és a gyülekezet életében egyaránt történelmi pillanatként jellemzett eseményt, az egybegyűlteket és a műalkotást a püspök áldotta meg. Ezt követte a templom udvarán, a bejárat közelében elhelyezett emlékmű leleplezése az unitárius püspök és az ükunoka részéről, akinek karján a hatodik generációt

képviselő székely harisnyás legényke is szerepet kapott. Az erőt és határozottságot sugárzó markáns kőszobor Demeter István szobrászművész alkotása.

Az ünnepi megemlékezést a dalkör, az asszonykórus és a Székely Varga Melinda tanárnő által irányított diákok alkalomhoz illő rendkívüli ünnepi műsora színesítette.

SZER PÁLOSY PIROSKA

A sokszínű Európa egy szelete

Október 27–29. között a János Zsigmond Unitárius Kollégium négy diákja: Grancea Dalma, Lázár Izabella, Märginean Attila és Rűsz-Fogarasi Mátyás, Rác Mária kíséřőtanárral együtt részt vett az Európai Unitárius Univerzalista Szervezet őszi találkozóján. A találkozó helyszíne a belgumi Spa üdülőtelepe volt.

Az EUU (European Unitarian Universalists) tagjai többnyire Európa-szerte élő amerikai állampolgárok, akik társadalmi és vallásos meggyőződéseiket új otthonukban is szeretnék megélni. A sokszínű, de alapelveiben egységes unitárius univerzalista közösség az élet tisztelésére törekszik és igazságos, elfogadó társadalomról álmodik.

A közösség évente kétszer, különböző helyszíneken találkozik: van egy tavaszi és egy őszi találkozójuk. Az unitárius kollégium diákjainak küldöttségét évek óta az őszi alkalmakon látják vendégül. Remek alkalom ez az iskola értékeinek bemutatására és a más kultúrákkal való találkozásra.

A diákok részt vettek az ifjúsági csoport számára szervezett tevékenységeken, majd ennek keretében rövid színdarabot mutattak be. Önállóan elkészítettek és felvezették az iskola életéről szóló bemutatójukat, amely ezúttal az őszi időszakban megszervezett gyümölcsnapot emelte ki. Köszönjük az EUU tagjainak és vezetőségének, hogy lehetővé tették számunkra ezt a kulturális és vallásos élményt!

RÁCZ MÁRIA

Hiszed és vallod?

Nekünk, unitáriusoknak nincsenek szent helyeink. Ugyanúgy ragaszkodunk az ősi nagyajtai unitárius vártemplomunkhoz, mint az új építésű marosvásárhelyi kövesdombi templomhoz; ugyanolyan kedves a székelyderzsi templomunk, mint a gyergyószentmiklósi unitárius imaházunk, és sorolhatnánk oldalakon keresztül az értékeinket, amelyek egyformán kedvesek mindannyiunk számára.

A dévai vár számunkra azonban más, mert nem az őseinktől örököltük, nem a mi kezünk munkája, mégis minden unitárius a magáénak érzi. Történik valami megmagyarázhatatlan az emberrel, az emberben a várnak magasságában. Talán mert azt gondolnánk, hogy a magasságban közelebb vagyunk a Magassághoz, vagy mert az a hely, ahol hitéért halt meg a hitet adó, szembeállít önmagunkkal és válaszdásra készlet. Választ vár arra a kérdésre, hogy hiszed-e és vallod-e? Tetted a hited-e, és hited a tetted-e? Mert a hit cselekedetek nélkül halott, a cselekedet hit nélkül pedig hiábavaló.

Több mint ezren poroltuk le hitünk megfakult köntösét idén, a reformáció 500. esztendejében, november 4-én, Déván. A prédikációban Rác Mária és Rác Norbert Zsolt kolozsvári belvárosi unitárius lelkészek erősítették a hitet, azon elmélkedve, hogy miért nem

tölt senki új bort a régi tömlőbe („*Senki sem tölt új bort régi tömlőbe, mert az új bor szétrepesztené a tömlőt, és elfolyna, sőt a tömlő is tönkremenne. Hanem az új bort új tömlőbe kell tölteni.*” Lk5,37–38). Egyházunk 450 éves évfordulójára készülve meg kell vizsgálnunk, meg kell ismernünk a régi tömlőt, s megtudni, mi fér bele, minek kell beleférnie, és mi az, ami már az új tömlőnkbe kell kerüljön.

Az unitárius teológiai hallgatók és az Országos David Ferenc Ifjúsági Egylet munkatársainak közös várjátékában a hitet, hitünket próbálták meghatározni. Kiderült, mindenki számára mást jelent a hit, mindenki másképp határozza meg. Ami a legfontosabb viszont, hogy mindenkinek meg kell határoznia azt a maga számára. A hit az, ami összekapcsol bennünket, utat mutat, és emberi életünk irányadója lehet.

Vannak számunkra fontos helyek, értékesek, szépek, viszont a dévai vár, ahol egyszerre ünnepeľjük a születést és emlékezzünk meg a halálról, mai napig őrzí magában a varázslatot, valami megmagyarázhatatlant, amikor ott fent, a magasban az unitárius ember kiegyenesedik, s ismét vallást tesz hitéről, ismét megtalálja unitárius hitének fényét, és meglátja annak csillogását. Adja Isten, hogy csillogjon sokunkban, és világosítson a sok jót akaró és jóra törekvő emberben.

JOBBÁGY MÁRIA JÚLIA

Protestáns egyházmegyék Kolozs megyében

KESZEG VILMOS

Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa, a Dési, Kalotaszegi, Kolozsvári, Tordai Református Egyházmegye, a Kolozsvári Evangélikus-Lutheránus Egyházmegye és a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör szervezésében a reformáció 500. évfordulója alkalmából október 31-én gálaestre került sor a Kolozsvári Magyar Opera és Állami Magyar Színház épületében. A gálaesten dr. Keszeg Vilmos néprajzkutató nyitotta meg a Protestáns egyházmegyék Kolozs megyében című kiállítást.

Tisztelt ünneplő egybegyűlte!

Az előrejelzések szerint az európai mentalitás története egyik legnagyobb fordulatainak: a patrimoniációnak a küszöbén állunk. Az 1960-as évektől készülő mentalitásváltás a jog területére helyezi át az értékekhez való viszonyulást. Eszerint az ifjú generációnak jogában van megörökölni a hagyományt, a felnőtt generációnak pedig kötelessége azt megőrizni és hozzáférhetővé tenni minden következő generáció számára. Ez a szemléleti fordulat máris érezteti hatását: tudatossá, megfontolttá, felelőssé lett a környezetünkhöz való viszonyulás. Habár ismerjük, benne élünk, úgy kezdünk tekinteni rá, hogy egyúttal a múltját és a jövőjét is látjuk. Tudjuk, mi mindössze láncszem vagyunk a használok sorában. S ez megtisztelő, és ugyanakkor felelősséget ró ránk. Arra döb-bent rá, hogy amiatt van, mert valakik vigyáztak rá, s valakik majd ránk fognak ugyanilyen emlékezéssel gondolni.

Az 1990-es években egy református parókia irat-tárában szembesültem először a templom gömbjébe tett emlékirattal, a gombirattal. Meglepetésem múltán érdeklődni kezdtem a furcsának tűnő gyakorlat iránt: miért kell emlékiratot írni, miért kell épp a templom gömbjébe tenni, ahol 50-70-100 évig emberi szem elől elzárva lappang. Mióta és miért tartjuk számon az idő múlását – a templomban? Csupán mi, magyarok vagy pedig mi, protestánsok (reformátusok, unitáriusok és evangélikusok), esetleg mások is? Kik és hol?

Amikor Portugáliában frankofon kollégáimnak előadást tartottam a témáról, a fejüket rázták: Belgiumban, Franciaországban, Olasz- és Spanyolországban, de sem Romániában, Bulgáriában, Szerbiában, Görögországban, azaz sem a római katolikus, sem az ortodox régióban nem ismerték a szokást. Németországból azonban felbukkantak a párhuzamok. Amikor kiderült, hogy az első gombiratok az 1600-as évekből származnak, nyilvánvalóvá vált, hogy a szokás a reformációval áll összefüggésben. A reformáció időszámítást indított. Attól kezdve, ha templomot sikerült építeni, vagy valahányszor szükségessé vált annak felújítása, a gyülekezet emlékiratban foglalta össze a múltját, s azt a templom gömbjében helyezte el Isten szeme elé: hálát adva a templomépítő igyekezet eredményességéért, segítséget kérve az eljöv-

dőkhöz. Az évszázadról évszázadra felújított emlékiratokban, majd a 18. századtól kötelezően vezetett anyakönyvekben, az 1858-tól megjelenő Református Névkönyvben halmozódott fel a múlt idő emlékezete. A társadalomtudományok megállapítása, hogy a 18. században felértékelődött, mindenki számára hozzáférhetővé és fontossá vált az emlékezet. A múlt és a róla szóló történet, a történelem immár nem a legyűrt és éppen ezért elfelejthető idő, hanem az az egyedüli világ, amelyben és amely segítségével együtt vagyunk halottainkkal, az elődeinkkel. Az antropológia ezt az – elvilágiasodott históriát kiegészítő – történelmet nevezi a „rólunk szóló történelemnek”, amelyben magunkra ismerünk, mert személy és név szerint elődeink szerepelnek benne, s amelyet rólunk nem mások, hanem mi magunk írunk, olvasunk és őrzünk meg, amelyben azt mondjuk el, ami a mi számunkra fontos, tanulságos és emlékeztető. Ebben a világban követhető, érvényes és ösztönző az elődök imádkozó, templomba járó, templomépítő, templomóvó igyekezete. Ezért voltak olyan idők, amelyek szabadulni, megfosztani akartak a múlt jeleitől, az emlékezés helyeitől. Meglepődve olvastam, hogy nem is olyan régen, a 20. századi modernizmus szeleit megérző Debreczeni Lászlónak az 1930. évi Erdélyi Magyar Református Naptárban a műemlék épületek megóvásáról kellett értekeznie. A református hívekben azt kellett tudatosítani, hogy a régi templom nem elavult, nem ósdi, nem szégyellni való, hanem ellenkezőleg, építészeti érték, nem lebontani kell, hanem restaurálni. Nem elkerülni, hanem látogatni kell, nem szégyellni, hanem büszkének lenni rá.

Hat egyházmegye mutatkozik be most itt. A Dési, a Kalotaszegi, a Kolozsvári, a Tordai Református Egyházmegye, a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör, a Kolozsvári Evangélikus-Lutheránus Egyházmegye.

A kiállított fotókon a hat egyházmegye a kép nyelven jeleníti meg magát. Zárójelben hadd jegyezzem meg, hogy ami itt most megtekinthető, a kiállítótér végessége miatt csupán válogatás abból a gazdag dokumentációból, amit ki-ki összeállított és előterjesztett. Mindenik egyházmegye azt igyekezett megmutatni, ami az elmúlt öt évszázad során maradandónak, értékesnek és fontosnak bizonyult. A templomokat, a gyülekezeti házakat, a szakrális tárgyakat, amelyek hol régi mesterek kiforrott ízlését őrzik, hol a

közelmúlt templomépítő, -újító és -díszítő szándékát bizonyítják. Ha alkalmuk van, szemléljék közlőrl és figyelmesen a képeket. Néhol sírhantok, fegyelmet és tekintélyt parancsoló szobrok jelzik a múlt és a jelen szimbólizását. A madártávlát láthatóvá teszi, hogy betonozott-kővezett utak, kitaposott ösvények vezetnek a gyülekezeti házakhoz, hogy kukoricás-, veteményes-, virágos- és méheskert, azaz élet övezi őket. A településtörténelem egyik megállapítása, hogy a 19. századtól a településeken új centrumok jelennek meg, a vonat- és a buszállomás, az adminisztrációs központ, a színház és a kultúrotthon, a kávézó, a bevásárlóközpont. Ezek a képek azonban a templom teré-

nek központi jellegét hirdetik. És itt vannak azok a képek, amelyek azokat az eseményeket örökítik meg, amelyek ezekben a centrumokban zajlanak: a kereszteleket, a konfirmációi bizonyágtételeket, a nyári gyerekekprogramokat.

Ma, 2017-ben köszönjük a reformáció 500 évét a mi életterünkben láttató képeket. Ahogyan mi most megállunk a képek előtt, éppúgy, fokozott érdeklődéssel látogatják a templomainkat – az idegenek. Az antropológia figyelte meg és tette szóvá, hogy a templomok a 19. századtól egy új szociális réteg célpontjává váltak: a kíváncsiskodók, a turisták célpontjává, akik nem imádkozni jönnek a templomba, de nem is ellenszenvvel. Sietős, csendes léptekkel körbejárják, fényképeket készítenek, és máris mennek tovább, a következő templomba. Talán a reformáció emlékévének egyik nagy tanulsága, hogy a protestáns templomoknak a távolmaradó protestánsok mellett számukra, nem protestánsok számára is annyira világos üzenete kell hogy legyen, mint számunkra ma ennek a kiállításnak. A vallásunk, a vallásos életünk, a megmaradásunk igényének sajátos, több évszázados erkölcsét kell feléjük kommunikálniuk. Azt, hogy számunkra ez az 500 év miért fontos, nemes örökség. Kolozsváron, a Mezőség, Aranyos-vidék, Kalotaszeg, Szamosmente városaiban és falvaiban.

Falugondnokság Gagyan

Egyházközségünknek régi álma volt, hogy egy mikrobuszt vásárolhasson, amellyel az elindult falugondnoki szolgálatot végezhetjük. Ezt az álmot felkarolta a Massachusetts államban levő arlingtoni testvérgyülekezetünk, akik 2015 szeptemberében az összegyűlt adományaik felét egyházközségünknek adományozták. A testvérgyülekezet támogatása azonban nem volt elegendő ehhez, így tovább dédelgettük, őrizgettük álmunkat. Mígnem idén a Romániai Falugondnokságok Szövetsége sietett segítségünkre. Balázs Sándor tiszteletes úrnak elmondva egyházközségünk vágyát, de ugyanakkor felvázolva a nehézségeket is, azzal biztatott, hogy a reményt semmiképpen sem szabad elveszíteni, mert a Gondviselés működik.

És működött. Kanadai magyarok karolták fel ügyünket, kezdtek gyűjtésbe, és hamarosan át is utalták az összeget a falugondnoki szövetség számlájára. A két támogatás már elegendő bizonyult ahhoz, hogy megvásárolhassunk egy Volkswagen Transporter márkájú kisbuszt, és a falugondnoki szolgálat céljaira hasznosítsuk. Mindez azonban nem valósulhatott volna meg Balázs Sándor tiszteletes úr hathatós segítségével nélkül, akinek nagyon hálás vagyok.

Igyekeztem akkreditáltatni a falugondnoki szolgálatot, mert ezáltal lehetőség van pályázati pénzek le-

hívására. A bukaresti Munkaügyi Minisztérium tavaly novemberben megadta a három évre szóló akkreditációt. Így idén tavasszal pályáztam a Hargita Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóságnál, és pozitívan bíralták el pályázati kérésünket. A falugondnokság szükségességét még indokoltabbnak látom, amióta elkezdtek működtetni. Egyre több felkérés érkezett és érkezik folyamatosan. Az emberek biztonságérzetét javítja, ha úgy látják: nincsenek egyedül a bajban.

Az idén 85 éves korában elhunyt Ács Irma néni talán nem is tudta, de egy másik projektötletet is adott. Egyedül gondozta mozgásképtelen gyermekét, és a szomszédokat kérte meg, ha mosásra került a sor. Így jött az ötlet, hogy egy szociális mosodát beindítsunk, ahol lehetőség nyílik az időseknek, betegeknek, szociális hátrányban élőknek biztosítani a ruhák, takarók tisztítását. Pályázattal fordultam hát a Gondviselés Segélyszervezethez, és támogattak. Így egy mosó- és egy szárítógépet vásároltunk. Támogatásukat nagyon hálásan köszönjük!

Amikor útjára indítottuk a falugondnoki szolgálatot, vezérgondolatunk ez volt: Falugondnokság – ott, ahol a szükség az úr. A szükség bizony nagy úr, és ha erre a falugondnoki szolgálat megoldást kínálhat, akkor szeretettel vállaljuk ezt!

GÁL ZOLTÁN

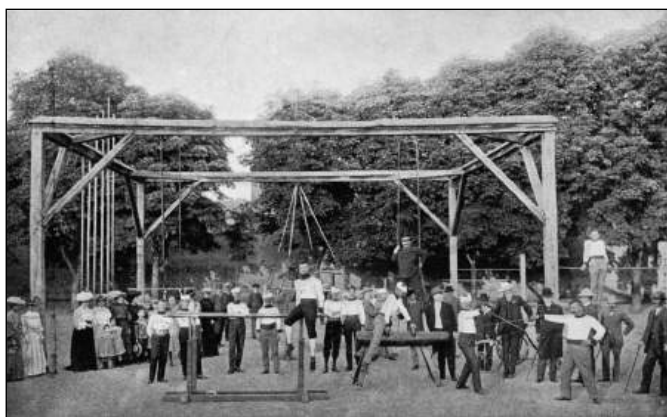
UNITÁRIUS SPORTTÖRTÉNET

A tornakerti korcsolyapálya

KILLYÉNI ANDRÁS

• Egy jó évszázaddal ezelőtt a sport nemcsak szórakozást jelentett a városi polgárság életében, mivel a kolozsvári városvezetés külön odafigyelt, hogy a fiatalok részére is biztosítva legyen a rendszeres mozgás, télen elsődlegesen a korcsolyázás.

Ahogy arra rovatunk szeptemberi számában már utaltunk, a Torna- és Vívó Egylet tornaterme 1873-ban készült el, a mai Széchenyi (Mihai Viteazul) téren állott a piac helyén. Tágas udvarán számos sportvetélkedőt (atlétika, torna, kerékpár) szerveztek, de az itt rendezett bálók is igen népszerűek voltak a 19. század végén.

A korcsolyázás ebben az időszakban igen közkedvelt sport volt, különösen a kolozsvári diákok körében. A téli sport nagy hagyománnyal rendelkezett (1872-ben meg is alakult a Kolozsvári Korcsolyázó Egylet), a Sétatéren pedig rangos versenyek és rendezvények sorát bonyolították le: a kolozsvári korcsolyázók 1918 előtt és után is sok bajnoki címet szereztek Magyarországon, illetve Romániában.

A diákoknak a legnagyobb gondot a sétatéri korcsolyapálya drága belépőjegyei jelentették, ezért 1887-ben Szvacsina Géza későbbi polgármester javasolta, hogy a Tornavívoda kertjében alakítsanak ki egy állandó korcsolyapályát a diákok számára. Sajnos az ötletet csak 1896 decemberében sikerült megvalósítani, amikor Melitskó Frigyes főmérnök tervei alapján Endstrasser Benedek építész nekifogott a korcsolyapálya kialakításához. Az udvarban kutat ástak, kialakí-

tották a korszerű pályát, felépült egy melegedőszoba fogasokkal, illetve egy üveges fülke a nézők számára.

1897 januárjában már a pályát is előkészítették, majd fagyás után átadták a korcsolyázók számára. A tornavívodai jégpálya – vagy mint akkoriban nevezték, a tornakerti jégpálya – elsősorban a diákok számára volt fontos, hiszen alacsony árakat biztosított, a belépő itt a sétatéri összeg egynegyede volt. Korábban nagyon sok diák nem engedhette meg magának a sétatéri korcsolyapálya használatát, sokan emiatt a Szamos jegén vagy a város kisebb tavain, befagyott vizein korcsolyáztak, ami nem kis veszéllyel járt, hiszen a jég könnyen beszakadhatott. Az új tornakerti pálya biztosította a legszegényebbeknek is a biztonságos korcsolyázást, a bálókön való részvételt, a versenyzést, hiszen az alacsony árak mellett ingyenjegyeket is osztott a város a szegény sorsúaknak. Nem csoda, hogy az 1901 februárjában rendezett jelmezes korcsolyaesztélyen 340 tanuló vett részt, az ezt követő farsang pedig pompásan sikerült a diákok és szüleik számára, 1905-ben pedig nagyszabású versenyt is rendeztek itt. Az estélyeken az udvart a korban újdonságnak számító magnéziumfényes lámpák világították ki.

A Tornavívoda állapota az első világháborút megelőzően fokozatosan romlott, a tanintézetek tornatermeinek felépültével pedig elvesztette jelentőségét. Amikor a városvezetés úgy döntött, lebontatja a Tornavívoda épületét, vele együtt a korcsolyapályát is felszámolták. Így számos tanintézet az iskolája udvarán rendezett be korcsolyapályát diákjai számára.

Gyülekezetek számára úrvacsorai kelyhek, keresztelőpoharak, kenyérosztó tálak, illetve kancsók készítését (finomezüstből vagy a megrendelő által rendelkezésre bocsátott anyagból), javítását és tisztítását vállalom. Emellett önből készült egyházi tárgyak restaurálásával is foglalkozom. Érdeklődni a 0264/433-241-es, 0765/128-601-es, illetve a (0036)20/3168-217-es magyarországi telefonszámon lehet.

IMREI IMRE ötvösmester (Kolozsvár)

Ürmösi lelkészszentelő zsinat

• Október 28-án ülésezett Ürmösön a Magyar Unitárius Egyház zsinata. Az érkező zsinati tagok kezükbe vehették azt a tárgysorozatot, amelyet az EKT október 13-i gyűlésén fogadott el, a reformáció 500. évét ünneplő nyilatkozatot, a házasság és a család tárgyában előkészített állásfoglalást, illetve a vendéglátó egyházközség rövid ismertetőjét.

11 órakor Kovács István közügyigazgató áhítatával kezdte meg munkálatait a zsinat, majd Bálint Benczédi Ferenc püspök arra hívta fel a figyelmet, hogy a zsinat összeülése bizakodó lélekkel kell eltöltsen a résztvevőket, mert nem csak udvarias kézfogásokra, de őszinte egymásra tekintésekre is lehetőséget ad. A lelkészszentelés pedig e parányi örömet sokasítja bennünk. Üdvözölte Berszán István esperest, Ambrus Izabella parlamenti képviselőt, akik részt vettek a zsinat munkálatain. Farkas Emőd felügyelő gondnok munkálatokat kezdő beszédében szólt az egybegyűtekhez és a helybeli felekezetekhez.

Gyerő Dávid főjegyző számba vette a zsinat lelkészi végzettségű, majd pedig világi tagjait. A zsinat tagjainak összesítése után Török István esperes arra kérte a zsinatot, hogy a napirendi pontokat módosítsa, ne múljon a lelkészszentelés a zsinati tagok kvórumán. A 176 zsinati tag megszavazta a módosítást.

Balázs Mihály szegedi irodalomtörténész professzor előadást tartott az unitárius reformációról. Kiemelte, hogy a reformáció igaz szelleme szerint ma sem szabad a kizárólagosságra törekedni, a felekezetek ne zárkózzanak el egymástól. Melanchton, Németország és Magyarország tanítómestere és tudóstársai arra törekedtek, hogy azokat a munkákat gyűjtsék össze, melyek igazolják: a reformáció nem előzmény nélküli. Dávid Ferenc, az egyházalapító püspök is ebben járt, úgy gondolta, hogy ez az igazság nem érhető el könnyen. A szegedi professzor kiemelte Kovács Sándor kutatásait, mint a Dávid Ferenc köré épült mítoszok, a tévesen neki tulajdonított idézetek eloszlításában élen járó munkásságot. Dávid Ferenc reformátori lelkületének sajátossága volt, hogy időnként a kétely vette hatalmába. Ehhez foghatót még csak az ifjú Luthernél találhatunk. Ez a kétellyel való örökös szembenézés, az igazság folytonos keresése hitelesíti reformátori tevékenységét. Dávid Ferenc elítéltetésekor azonban biztos volt abban, hogy egy Isten van, kinek követésében meg akart maradni.

A professzor szerint Dávid Ferenc és az unitarizmus nagy teljesítménye abban áll, hogy meggyőződéssel hirdeti: az isteni bölcsesség révén az ember, aki születésétől fogva nem romlott, a szabadságra teremtettet.

Ezt követően Bálint Benczédi Ferenc felolvasta a reformáció 500. évfordulójára született nyilatkozatot. A következő napirendi pont a felsőfokú fegyelmi bírósá-

ság megüresedett helyének betöltését célzó szavazás felvezetése volt. Szabó László előadótanácsos ismertette Bán Endre és Molnár Loránd jelöltek.

Ezt követte Bálint Benczédi Ferenc püspöki helyzetértékelő jelentése, amelyben összegezte az egyházi élet pozitívumait: rendezettebb egyházi intézményi működés, személyi tisztelet helyett törvénytisztelet, ingatlanok egyre szakszerűbb karbantartása, jogszabályok megalkotása, az intézményrendszer átalakítása, a két középiskola működése, az ifjúsági táborok, a megindult szertartási reformkezdemények, az elnéptelenedés miatt megüresedett egyházi ingatlanok új felhasználása (így például a püspöki ház a tudomány, a kutatás modern hajlékává történő átalakítása), a püspöki vizitációk, melyek a közösségre való figyelés egyik formáját jelentik, az ifjú, lelkes lelkészek, a lelkészképzés által biztosított lehetőségek.

Elekes Botond kérte, hogy jegyzőkönyvezzék: arra buzdított mindenkit, vitassák meg a püspöki helyzetértékelőt. Farkas Emőd gondnok jelezte, hogy ez a helyzetértékelő nem a püspöki jelentés, amely korábban megvitatásra is került.

Ezt követően Kovács István felolvasta a házasság és a család ügyében született állásfoglalást. Kovács Sándor teológiai tanár kérte a zsinati tagok névsorának újbóli felolvasását, hogy biztosított legyen a nyilatkozat törvényes megszavazása. A részt vevő zsinati tagok száma elégtelennek bizonyult, így egy óra múlva újra össze kellett hívni a zsinatot. Ezúttal a zsinat törvényesen fogadhatta el a nyilatkozatot, 9 ellenszavazat és 17 tartózkodás mellett.

Ezt követően került sor a lelkészszentelési istentiszteletre. Bálint Benczédi Ferenc püspök a Mk 4,1–8 és a Mt 5,20 alapján lelkészszentelési beszédében a magvető példázatának aktualizálásával mutatott rá korunk lelkészeinek feladatára, helyzetére. Az elmúlt rendszer minden eszközzel igyekezett megakadályozni a lelki magvetést, a ma lelkészének azonban az elanyagiasodó, haszonelvű világ kihívásaival kell megbirkóznia. Ma, amikor a szabadság értelmezése gyakran csúszik el a szabadosság felé, amikor világnézetek és politikai jelszavak röpködnek, ugyanúgy szilárdan kell tudnunk, hogy unitáriusként kik vagyunk és mit akarunk, mint több évszázados történelmünk elnyomással terhes korszakaiban. Az unitárius identitás őrzésében a lelkészi munkának igen nagy szerepe van, hiszen ha elveszítjük sajátosságainkat, elszíntelenedve nem tudunk hasznára válni a világnak, mely sokrétű válságban leledzik. A lelkész egyik fontos feladata, hogy hirdesse, a vallás nem csak magánügy, hiszen a hívó ember, mihelyt megéli hitét, felebarátja iránti szeretetét gyakorolja, kilép a közügy terébe.

Czire Szabolcs teológiai tanár az 1Kor 7,20 és a Lk 1,23 alapján az egybegyűltekhöz a hivatás szavunk mai jelentése feltárásával szólt. Az ókorból eredeztethető hivatás fogalma a reformáció során nyerte el mai, a világi munkára is vonatkozó jelentését. Csak a világban teljesíthetjük hivatásunkat, a munkánk után születő anyagi javak Isten áldása. Az ünnepi szónok kiemelte, egyházunk mindig is a népet, a nemzetet szolgálta az evangéliummal. E szolgálat évszázadai alatt gyakran tapasztalta meg az unitárius egyház, hogy keresztény mivoltát is megtagadná tőle a világ. De Jézus tanításához az hű, aki, akár Jézus, nem űzi el az idegen gyógyítót. Az elmúlt 450 évben unitárius egyházunk a jézusi tanítás és a nemzet szolgálata mellett állott. E kettő mindig jól kiegészítette egymást. Az evangéliumi tanítás értelmében liberális, nemzeti értelemben konzervatív egyház vagyunk.

A szónok a történelemből táplálkozó példák után a termodinamika II. törvényével szemléltette a ma lelkészenek és minden felelős embernek a tennivalót: ahogyan a hő nem megy hidegebb helyről melegebbre, az emberi kapcsolataink is kihűlnek, ha nem ápoljuk. Aki nem gyűjt, az szétszór. Ennek gyakorlatba

ültetésén áll, hogy a reformáció második 500 éve a bölcsesség vagy a balgaság kora lesz-e.

Az úrvacsorai ágendát Molnár Imola nagyváradi lelkész mondta, aki a mesélés ősi erejével fordította a hallgatóság figyelmét a jézusi ajándékok saját életünkben való felfedezésére. A vak, a süket, a néma, a béma, a bűnös mind-mind Jézus által gyógyult meg. A lelkész nő mondanivalóját egy történetmesélési csavarral tette hatásossá: Jézus jelenünk utcáin találkozik az általa meggyógyítottakkal, és szembesül azzal, hogy a gyógyulás ajándékait miként prédálják.

A felszentelést Bálint Benczédi Ferenc püspök, az esperesek, Kovács István közügyigazgató és Kászoni-Kövendi József püspöki helynök végezte. A felszentelt lelkészek: Bartha Alpár kökösi, Gyerő Attila homoródújfalvi, Györgyilyés Izolda sepsiszentkirály-botfalusi, Jobbágy Mária Júlia kolozsvári, Péterfi Zita Ágnes sepsiszentgyörgyi, Szabó Csengele budapesti, Szász Tünde szőkefalvi és Tőkés-Bencze Zsuzsanna gyergyószentmiklósi lelkészek, illetve a zsinati közösség az ajándékok méltó felhasználására elköteleződve vette magához a mozgó úrvacsorát. A zsinat munkálatait közvacsorával zárta.

(U. K.)

A Magyar Unitárius Egyház Zsinatának ünnepi nyilatkozata a reformáció ötszázadik évfordulóján

„Legyenek láthatóvá tetteid szolgálidon, és méltóságod fiaikon! Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd maradandóvá, kezeink munkáját tedd maradandóvá!” (Zsolt 90,16–17)

A Magyar Unitárius Egyház Zsinata Isten iránti hálával emlékezik meg a reformáció fél évezredes évfordulóján annak történelemaalakító hatására, fejet hajtva a reformátorok helytállása előtt és tisztelettel adózva a protestantizmus vívmányainak.

A reformáció gyökeresen átalakította Európa, illetve a világ vallási, szellemi, kulturális és társadalmi arculatát, ugyanakkor meghatározóan hozzájárult a magyar kultúra fejlődéséhez.

Az erdélyi magyar protestánsok első püspökének, Dávid Ferencnek és munkatársainak fő érdeme a reformáció terjesztése, a teológiai tudományosság elmélyítése és a szabad vallásgyakorlás kultúrájának az elősegítése. A parázs hitvitáktól hangos Európában az erdélyi protestáns és római katolikus rendek bölcs belátásán múlt, hogy a kizárólagosságra való erőszakos törekvés helyett igyekeztek a békés egymás mellett élést választani. Az Erdélyi Országgyűlés több alkalommal is törvényt alkotott a bevett felekezetek

együttélésének biztosításáért. Ennek köszönhetően Erdély a vallásszabadság és a felekezeti türelem földjévé vált, menedéket nyújtva a más országokból elűldözötteknek is.

A Magyar Unitárius Egyház a reformáció egyetlen erdélyi alapítású felekezeteként immár négyszázötven éve a hitélet, a szeretetszolgálat, az oktatás és nevelés, a közművelődés, a teológiai tudományosság és a társadalmi felelősségvállalás területén gyakorolja egyházi és nemzeti küldetését. Vallási alapiratumunk a Biblia, irányjelzőnk a folyamatos isteni kinyilatkoztatás, útmutatónk a jézusi tanítás és életpélda. Ezek által Isten országa mindennapi életünk részévé válhat. A reformátoroknak és a mindenkori tanítóinknak köszönhetően megújult formában fedezhetjük fel helyünket és küldetésünket a teremtet világban.

A történelmi múlt tanulságai, a reformáció eszméi, elődeink áldozatos életpéldája és értékmegvalósítása arra buzdítanak, hogy gondviselő Istenünktől megtartást, erőt és bölcsességet kérjünk hivatásunk betöltéséhez. Az Ő segédelmével és a hasonló küldetésű testvéregyházakkal karöltve, valamint minden jó szándékú emberrel együttműködve kívánjuk folytatni emberszolgálatunkat, a keresztény értékek megvalósítását, nemzetünk építését és társadalmunk jobbá tételét.

Egyedül Istené a dicsőség!

Ürmös, 2017. október 28.

A MAGYAR UNITÁRIUS EGYHÁZ ZSINATA

A Magyar Unitárius Egyház Zsinatának állásfoglalása a házasság és a család tárgyában

A közelmúltban több társadalmi, közjogi és erkölcsi témájú vita tárgyát képezte a házasság és a család kérdésköre. A Magyar Unitárius Egyház Zsinata az alábbiak szerint foglalja össze a házasságról és családról vallott többségi felfogását, természetesnek tartva az egyháztagok szabad véleménynyilvánításához való jogát.

A Magyar Unitárius Egyház keresztény egyházként éli meg hivatását: Isten és ember szolgálatát. Az Egyház házassági megáldásban a közjogilag érvényes házasságkötést részesíti, amelyet egy nő és egy férfi önként vállalt szeretetközösségének tekint.

A család alapja a házasság, valamint a szülők és a gyermekek szeretetközösségi kapcsolata. A családban Isten teremtfői szándéka és gondviselése nyilvánul meg.

A család a társadalom, a nemzet és az egyházi közösség legfontosabb megtartó intézménye, és mint

ilyen, megkérdőjelezhetetlen alapérték. A család keresztény eszményének megóvása és értékeinek érvényesítése egyházi kötelességünk.

Az Egyház küldetésének tekinti a házasságkötés és a házasságon belüli gyermekvállalás szorgalmazását, a gyermekek megfelelő családi nevelésének a támogatását, a családon belüli szeretetviszony fennmaradásának az elősegítését.

A társadalomban tevékenykedve az Egyház tudatában van annak, hogy a családi együttélés társadalmi valósága szélesebb a fenti meghatározásnál: sokan más formájú szeretetközösségekben élnek kényszerűségből vagy szabad választásból. Az Egyház – hivatásának megfelelően – mindenki felé szeretettel és segítő szándékkal fordul.

A Zsinat a gondviselő Isten áldását kéri a házasságokra, a családok életére, egyházunkra, nemzetünkre és minden emberre!

Ürmös, 2017. október 28.

A MAGYAR UNITÁRIUS EGYHÁZ ZSINATA

NŐK VILÁGA

Személyes karácsony

SIMÓ MELINDA

• Szeptember végén a városban jártomban-keltemben döbbsen láttam a nagyáruházakban megjelenő karácsonyi díszeket. Olyan érzés volt, mint amikor egy nagy vicceselő köré állunk, az újdonságot várva, s az véletlenül a poénna kezd, és a végére már nincs hatása a történetnek.

Az idejekorán, talán igen korán elkezdődő karácsonyi készülődés is hasonló hatású: mire eljön az igazi ünnep, kisülünk, belefásulunk, belefáradunk a csillogásba.

Ellenszerűen az adventi időszak minden napjára összegyűjtöttem egy-egy kérdést, amit akár önmagunknak, akár családjunkban, akár barátainknak is feltehetünk:

1. Milyen feladatokat vállalsz az ünnep szervezésében?
2. Számodra mitől igazi a karácsony?
3. Melyik a kedvenc karácsonyi történeted?
4. Mi a kedvenc karácsonyi versed?
5. Hát a kedvenc karácsonyi film?
6. Ha fenyőfadísz lennél, akkor milyen lennél?
7. Gyerekkorod kiemelten szép karácsonya hogyan történt?
8. Volt fekete karácsonyod is? Mitől? Miért?

9. Történt olyan veled az év folyamán, ami megerősítette a hited a csodákban?
10. Miért szeretsz vagy nem szeretsz ajándékozni?
11. Miért szeretsz vagy nem szeretsz ajándékot kapni?
12. Nevez meg egy ajándékot, amit soha nem fogsz elfelejteni!
13. Ha leszállna hozzád az angyal, miről beszélnél vele?

14. A karácsonyvárosodat mi teszi különlegessé?
15. A családban milyen szokások tartoznak a karácsonyi ünnepkörhöz?
16. Ismered-e más népek karácsonyi hagyományait? Meséld el...
17. Van-e olyan ünnepi gesztus, amit valakitől tanultál, tovább viszel?
18. Van-e olyan személy, akit nem ismersz, de elhívnád a karácsonyi asztal mellé egy jó beszélgetésre? Miért épp őt?
19. Hogyan fogadnád Máriát és családját, ha netán egy időgéppel az ajtód elé tenné le őket?
20. Fontos-e számodra, hogy a templomban is ünnepeld a karácsonyt? Miért?
21. A családon túl kik azok, akik nélkül nem ünnep az ünnep?
22. Mire lenne szükség ahhoz, hogy a gyülekezet, amelynek tagja vagy, közösségként ünnepeljen?
23. Melyik szereplője lennél a karácsonyi történetnek és miért?
24. Mit vársz az idei karácsonytól?

A cikk címét egy, a dévai zárandoklaton készült fénykép ihlette. Ott olyan szavakat osztogattak a résztvevőknek, amelyek a hithez, valláshoz kapcsolódnak. A *személyes karácsony* szópárral készített kép kapcsán értettem meg, hogy számomra ez a fontos: ne a nagyáruházak trendjei, az árudömping szerint alakuljon a mi ünnepünk, hanem személyes történeteink adják a vezérfonalát. Ha nem bennünk születik meg az ünnep, hogyan érinthetne meg?

Látogatás Lókodon és Erdővidéken

Október 21-én a Marosvásárhely-Kövesdombi Nőszövetség és Egyházközség megszervezte a hagyományos évi kirándulását. Az úticél ez alkalommal a lókodi öregotthon, Vargyas és Kisbacon voltak. Gyönyörű őszi nap ragyogott ránk. A táj szépsége, az aranylő színekben pompázó fák és bokrok látványa mindnyájunkat elvarázsolt.

Lókodra megérkezve átadtuk a gyülekezet és a nőszövetség által összegyűjtött tartós élelmiszereket. Az öregotthonba tett látogatásunk után nehezen oldódunk fel. Az otthon lakóival való találkozás elszomorított, de egyben meg is nyugtatott minket a modern épület látványa, a lakók gondozását vállaló hölgyek e nemes üggyhöz való hozzáállása.

Vargyasra érkezve első megállónk a bútorfestő, asztalos, fafaragó Sütő család házában volt, ahová előre bejelentkeztünk. A lakás egy része kiállítás is, amit a fiatal Sütő bútorfestő-fafaragó mutatott be, és ismertette a tizenöt nemzedékre visszamenő család történetét képekkel, faragott bútorokkal, vetett ágygyal, különböző régi és újabb faragott tárgyakkal. A faragás is, a bútorfestés is régi hagyományokra tekint vissza. Régi időkből mentették és mentik át a mai mesterek, köztük fiatalok is az ősi ornamentikát, formákat és színeket.

Ezután átmentünk az emlékparkba, ahol megtekintettük az első világháború hősi emlékművét és a millicentenáriumi emlékkopjafát. Az emlékpark csodálatos látványa után az unitárius templomba vezetett utunk. A vargyasi unitárius gyülekezet egyetemes egyházunk legnagyobb lélekszámú falusi gyülekezete. Az új templom 1813-ban épült, ezzel együtt új papilak, kántori lakás és felekezeti iskola is. A templomban külön székek jelzik a patrónus Daniel család emlékét. Festett bútorok, padok-székek, festett kazet-

ták, fafaragások díszítik a gyönyörű templomot. Vargyason eddig összesen hat ízben tartotta zsinatát az unitárius egyház.

A látogatás következő állomása a Daniel-kastély volt. A kastélykert az egykori arborétum ritkaságait, díszfáit őrzi. Három szoba látogatható a kastélyban, melyben faliszekrények és beépített szekrényke volt látható. A család címerével ellátott faragott kőtáblák őrzik az épület bővítésének évét, valamint a család életével kapcsolatos emlékezetesebb évszámokat. Régebb a helyi tanács székhelye volt, majd az utolsó leszármazottak Esztergom önkormányzatának adták el, a város végezte és végzi a helyreállítási munkálatokat.

A Daniel-kastély meglátogatása után indultunk Kisbacon felé.

„Tudtam, hogy itt újabb csoda vár. Édesanyám, Nyitrai Mózesné, lánykori nevén Deák Berta (Tusika) féltve őrzött leveleit hoztam magammal, melyeket Benedek Elek, sok ezer, ma már nem élő akkori gyermek Elek apója írt Deák Tusikának.” (Kecskés Gyöngyvér)

Áhítattal léptük át az impozáns épület küszöbét, ahol Benedek Elek élt feleségével, Fischer Máriával és négy gyermekével. Dédunokája, Szabó Réka várta a csoportunkat, bevezetett az emlékházzá alakított nagyszobába, ahol a dédnagypa életéről és munkásságáról tartott alapos ismertetést.

„Az Elek apó gyermekeket szívéhez ölelő és szeretetre így nevelő szíve ott dobogott mindenütt, ahová csak néztem: a falon a jól ismert, fehér szakállú öregúr arcképe, családi fotók, a polcokon munkásságának termékei, mesegyűjteményei. Bár a meghatódottságtól elbizonytalanodtam, nem hallgathattam a kezemen szorongatott levelekről, amelyeket kilencven évvel ezelőtt Elek apó írt és küldött, a *Cimbora* gyermek-

lap szerkeztőjeként az akkor Sepsiszentgyörgyön, később Székelyudvarhelyen élő Deák Berta kisasszonynak. Deák Bertához írt utolsó levelét idézem:

Édes Tusikám!

Hálásan köszönöm a megemlékezést, s bocsáss meg, hogy csak levelező lapon nyugtázom szép és megható leveledet, de ilyenkor a rendes rengetegnél is rengetegebb levelet kapok. A te leveleiből s a hozzá hasonló szelleműekből újra meg újra meggyőződöm, hogy nem éltem hiába: a szeretetnek általam elhintett magvai sok ezer szívben fogantak meg. Képzeltető-e ennél nagyobb boldogság?

Sok-sok csókkal:

Elek apó,

meleg üdvözet kedves szüleidnek.

Kisbacon 1929. VII. 23.

Benedek Elek 1929. augusztus 19-én leírt utolsó mondata, melynél kiesett kezéből a toll, szállóigévé vált: *Fő, hogy dolgozzanak.*” (Kecskés Gyöngyvér)

Utolsó kisbaconi állomásként megtekintettük Erdély egyik utolsó, még ma is működő vízimalmát, a tulajdonosok ismertették a malom történetét és működését. A kirándulás tartalmasnak bizonyult, ezért is köszönetet mondunk a gondviselő Istennek, hogy egy szép és csodálatos őszi napon együtt lehettünk.

KECSKÉS GYÖNGYVÉR

SZEREDAI IRMA

IFJÚSÁGI OLDAL

Kedves ODFIE,

olyan régen írtam neked levelet, és időközben annyira minden történt. Hirtelen nem is tudom, honnan kezdem, mi az, amit legelőször mesélek el. Jól vagy? Minden rendben van veled? Még mindig nagyon pörög az életed? Gondolom, igen, hiszen nem olyan rég rendezvényed volt, tudod, november 10–12. között. És képzeld: én is ott voltam Szinden, a köri képviselők vezetőképzőjén. Ott voltak a köri képviselők, a belkapcsolatos szakosztályvezetők és az elnökség is, nagyon élménydús és szeretetteljes hétvége volt. Azt hiszem, hogy inkább ezt mesélném el neked. Na de menjünk sorban. Pénteken, amikor megérkeztünk, nagy volt a találkozás öröme. Ez az öröm egész hétvégén kitartott és még mindig tart. De most már másképp mondanám. Hiszen annak örülök most leginkább, hogy ezen a hétvégén megpihent a lelkünk. A péntek estén a beavatásokról szólt. Beavattak és beavattuk a köri képviselőket egy másik egyetemes világba. Abba a világba, ahol „a csend hangja átölel és az Álom egy másik lét”. A beavatás után címereket rajzoltunk, mindenki önmaga címerét, ami egymás jobb megismerésében játszott fontos szerepet. Mindenki címerében ott ragyogott az ODFIE logója, elmondásunk szerint nagyon fontos szerepet játszott az életünkben. Ezekből a címerekből kiderült az is, hogy a rendezvények is kulcsfontosságúak, és az ODFIE-s karszalagok is mind történeteket, boldog pillanatokat hordoznak magukban. Szombat reggel egy elméleti felvezető során megtudhattuk, hogy milyen a jó vezető, melyek a legfontosabb ismérvei, és mitől működik igazán jól egy közösség. Ezt követően egyéni szinten megfogalmaztuk saját félelmeinket, amelyek egy köri képviselő életében is előfordulnak, és ezeket a félelmeket hozzászólásokkal és véleményekkel egészítettük ki, és kerestük rá a megoldásokat. A végkövetkeztetésünk pedig az volt, hogy nincs probléma, csak megoldandó feladat. A kö-

vetkezőkben a köri képviselőség legfontosabb feladatköréről beszéltünk, majd a rendezvényszervezés ábcéjét sajátítottuk el. Az elméleti részek után szituációs játékokra, a Beugróra került sor, amikor néhány helyzetet kellett improvizálni különböző hangulatokkal, zsebszövegekkel. Az estét a SZINDróma nevű vetélkedővel zártuk, és a kötött program után is folytattuk az élményeink és emlékeink gyűjtését. Vasárnap reggel áhítattal hangolódunk a közös kiértékelőre, mindannyian megfogalmaztunk egy-egy gondolatot a vezetőképző kapcsán. A leggyakrabban elhangzott mondatok mind magukban hordozták a szeretetet, a közös utat, a lelki béke fogalmát. A hétvége margójára és útravalóul a következő dalszövegrészletet fogalmaztunk meg, mely magába foglalja mindazt az értéket, amit Te, ODFIE is magadban hordozol: „Álmod legyen létező valóság, benned élő, lélegző szép új világ...” Remélem, hogy még számos ilyen hétvégét tudhatunk majd magunk mögött, és együtt tapasztalhatjuk meg a lélegző, szép új világunkat.

Te, kedves ODFIE, tartogass még számos ilyen felémelő és boldog pillanatot a tarsolyodban, hiszen már nagyon várjuk!

U. i.: Szeretünk!

BAROTHI BRIGITTA

	Észak	Bírói jelző- eszköz fűjő	Megkötött állatot elenged	Német vám (ZOLL)	Angol filmek végén álló felirat	Tank vége!	Viszke- tését enyhíti	Origó	A nap szélei!	Mező..., mezősegi falu	Zenei mű, alkotás	Ékes	Földet forgat	Régi fegyver	
A folytatás 1. része															↗ A
	Becézett női név						Katolikus								
	A folytatás 2. része						Nehéz előre- haladás								
Falu Segesvár mellett						Kicsinyítő képző			Élelmiszer				Lekvár		
						A folytatás 3. része			Van ilyen könyv is, társ is				Tova		
Lágy hangsor					Villanófény				„Fúj, süvölt a Mátra ...”						
					Mely ideig				Bizonyos ideje						
Hálával emleget				Savval kezelő							Elhamvad				
				Hím disznó							Bajt okoz				
Ásványi fűszer			Utcára dobás										Kettős más- salhangzó		
			Lengyel város										Van ilyen véna is		
Az áram- erősség jele		Nyelvtani műveletet végző						Argon vegyjele				Olasz autójel		Római egyres	
		Papagájnév						Szénhidro- gén-feleség				Kaliber		Kúszósószár	
Klu Klux ..., amerikai szervezet					Remélő				Darabokra hull az üveg						
					Méhek termelik				Sivatagi liget						
Vízi pallér				Majom- fajta							Német város				
				Keleti táblajáték							Részben stabil!				
Hegyképző							Forgató- csoport					Erre a helyre			
							Művészeti alkotás					Aláhúz			
Erjedés								Esőben áll					Amerícium vegyjele		
								Már előre					Német roham- osztály volt		
„Mózes azt tanítja, hogy az emberek a végből teremtettek, hogy termékenyek legyenek, és hogyan az egyik nem természetes módon öhhajtsa a másik nemet. Mert mi nem az érzéki vágýról szólunk, amely bűn, hanem arról a vágýról, melynek a romlatlan természetben kell támadnia s melyet természeti vonzódás- nak neveznek. ... Minthogy pedig Istennek ezen rendelése Istennek különös intézke- dése nélkül meg nem semmisíthető, ebből következik, hogy a házasságkötések joga nem semmisíthető meg határozatokkal vagy fogadalmakkal.” (Philipp Melanchton: Az ágostai hitvallás apológiája. A kipontozott részt lásd a rejtvényben.)					Kórosan feledékeny									Newton	
					Taszít				Svéd autójel		Napszak				 fiam, Brutus!”
					Sovány ló, fordítva!				Genitívus, röviden		... Kobó, japán író				
					Őszi hónappal kapcsolatos				Kamrában van!	1500 római számmal			Európa Kupa		
													Francia sziget		
															A tűz középe

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: dr. Czire Szabolcs főszerkesztő, dr. Andorkó
Júlia Eszter szerkesztő

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó),
Forrai Tibor (keresztrejtvény), Barothi Brigitta (ifjúsági oldal),
Nagy Henrietta (gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat)

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella

Készült a kolozsvári Idea Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie
1989 nr. 9. tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter és Mezei Melinda.** A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület, Gál György Attila, tel.: 0264 596 478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz
előtti hónap **15-e.** Kéziratokat nem örzünk meg, és nem küldünk
vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt
írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Bársonyba takaró

• A bársony török eredetű szavunk, mely erős szövésű, de finom tapintású kelmét jelent. A bársony olyanra meghatározó tartozéka volt évszázadokon keresztül népünk kultúrájának, hogy tulajdonságként emberi beszédünkre is alkalmaztuk. A szavak tudnak bársonyosak is lenni. Simogatnak, megtartanak, őrzik testünk-lelkünk melegét.

Az Istenben hívő lelkész szava, szózata bársonyba takaró, lelki erőt árasztó cselekedet.

Olvasva Keresztes Sándor *Ha az Úr akarja és élünk* című kétkötetes művét, melyben szószéki, szertartási beszédek és köszöntők találhatók, hamar meggyőződünk arról, hogy Keresztes Sándor beszédeit mindenkoron az élet, a hit, a teremtés szolgálatában mondta el, írta le. Nem elpazarolt, nem üres, nem hamis, nem félrevezető, nem gyáva, nem fölösleges szavak ezek. Ellenkezőleg. Istenhit által ihletett beszéd.

Beszéde színes, de érthető is, sziporkázó, de emészthető is, igaz, de irgalmas is, fájdalmasan őszinte, de megbocsátó is, bátor, de együtt érző is. Beszéde bársonytakaró a didergő léleknek.

A beszédeken keresztül egy Istennek és közösségnek szentelt életpályát ismerünk meg. Az Isten által elküldött prófétai lélek rendíthetetlen hitét, az önmagá húsát is cafatokra tépő hűséges szolga kínját ismerjük meg, és azt a mártír lelkületet, amely az Istentől kapott jutalmat ráérősen az örökkévalóságra hagyja.

Keresztes Sándor beszédeit el kell olvasni újra és újra, mert ő a jó Isten krónikása itt a földi életben. Feljegyzései igazak, nem holmi földi hatalmasok pénzéért beszélt és írt, hanem azért, mert Istenét és népét szeretettel és tiszta lelkiismerettel akarta szolgálni. Tudom, hogy felemelt fővel és még mindig gerincesen szeretne Isten elé állni ama végső elszámolás óráján.

Időnként a bársony is tud horzsolni, ha túl nagy erővel és hosszabb ideig dörzsöljük vele bőrünket, még a vér is kiserkenhet. Fáj. Így fájnak a lelkész szavai, amikor szembesíti a mindenkori embert gyengeségeivel. De nem azért teszi, hogy kárörvendően vágkáljon az emberek fájdalmában, hanem azért, hogy felébressze bennük a másik ember iránti együttérzést.

Keresztes Sándor beszédei egyetemes és partikuláris (helyi) értéket hordoznak egy időben. Az ember annyira egyetemesen emberien van megrajzolva ezekben a beszédekben, hogy az ausztráliai őslakók és a párizsi művészek is magukra ismerhetnek.

Ugyanakkor minden egyes beszéd esetében felismerhető a földrajzi és történelmi környezet, a székely nép Isten által kijelölt helye. A lelkész hittel és tisztességgel hozzá akarja segíteni híveit a boldoguláshoz. Boldog az az ember, aki képes megismerni önmagát, aki képes felismerni talentumait, feladatait, erősségeit, és képes hittel örömet teremteni a mindennapok fakulásában és a sorsfordító pillanatok robbanásában. A lelkész teljesíti kötelességét, vizet iszik és vizet prédikál, hite meglátszik a cselekedeteiben, szava elhangzik alkalmas és alkalmatlan időkben, a lelkész helyt áll Isten és ember szolgálatában, de a beteljesedést mindig (és csakis) Isten és az isteni tanítást meghalló és szívébe fogadó ember tudja megvalósítani.

Volt-e értelme, lett-e eredménye a több évtizeden keresztül következetes kitartással végzett lelkészi szolgálatnak, az evangélium megélésének és a prófétai számonkérés bátorságának?

Én hiszem, hogy értelme volt és értelme lesz minden egyes hittel kimondott szónak, mely az isteni szeretetről és az emberi lélek erejéről szól.

Keresztes Sándor beszédei mércét teremtenek a magyar unitárius prédikálás történetében. A szó nemese értelmében *szentbeszédek*, melyeknek olvasása előtt a hívő ember imádságban kéri Istenétől, hogy értelme és szíve készen álljon a beszéd, az üzenet befogadására. Ezt a hívő cselekedetet ajánlom én is, mielőtt kézbe veszed ezeket a köteteket, kedves Olvasó. Imádkozzál, hogy készen állhass az istenhit ihlette beszédek olvasására.

SZÉKELY KINGA RÉKA

Andorkó Rozália nőszövetségi elnök (Vargyas), **Demeter Zoltán** köri felügyelgondnok (Barót), **Ferenczi Mária Magdolna** ny. agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Ferenczi Z. Sámuel** műemlékvédelmi szakmérnök (Árkos), **Fülöp Dezső Alpár** lelkész (Ádámos), **Fülöp Júlia** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Gálfalvi Gábor** ny. iskolaigazgató (Alsóboldogfalva), **Gergely Edó** író (Kolozsvár), **Ilkei Árpád** lelkész (Vargyas), **Jobbágy Mária Júlia** segédlelkész (Kolozsvár), **Kecskés Gyöngyvér** énekvezér (Marosvásárhely), **Keszeg Vilmos** egyetemi tanár (Kolozsvár), **Killyéni András** sporttörténész (Kolozsvár), **Molnár Imola** lelkész (Nagyvárad), **Nagy-Mátéfi Tímea** lelkész (Énlaka), **Rácz Mária** vallás tanár (Kolozsvár), **Simó Melinda** pszichológus (Székelyudvarhely), **Székely Kinga Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Szer Pálosy Piroska** újságíró (Marosvásárhely), **Szeredai Irma** nőszövetségi alelnök (Marosvásárhely)